

Briuselis, 2017 m. lapkričio 29 d.
(OR. en)

15096/17

Tarpinstitucinė byla:
2015/0278 (COD)

SOC 771
MI 889
ANTIDISCRIM 60
AUDIO 132
CODEC 1943

PRANEŠIMAS

nuo: Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER I)

kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14363/17

Komisijos dok. Nr.: 14799/15 + ADD 1 - ADD 3 - COM(2015) 615 final

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su gaminių ir
paslaugų prieinamumo reikalavimais, suderinimo
– Bendras požiūris

I. IVADAS

2015 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė pasiūlymą dėl Europos prieinamumo akto (EPA); jį priėmus įvairūs gaminiai ir paslaugos Europos Sąjungoje (ES) taptų prieinamesni neįgaliesiems.

Pasiūlymas dėl EPA Tarpinstitucinėje deklaracijoje dėl ES prioritetų teisėkūros srityje buvo nurodytas kaip vienas iš teisėkūros dokumentų, kuriuos Europos Parlamentas, Taryba ir Europos Komisija turėtų sparčiai nagrinėti ir, jei įmanoma, užbaigti darbą iki 2017 m. pabaigos. Delegacijos pritarė pasiūlymui tiek techniniu, tiek politiniu lygmeniu.

Rugsėjo 14 d. Europos Parlamentas priėmė pirmojo svarstymo derybų įgaliojimus¹.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę priėmė 2016 m. gegužės 25 d.

II. DABARTINĖ PADĖTIS

Remiantis Estijos pirmininkavimo laikotarpiu vykusių diskusijų ir prieš tai pirmininkavusių valstybių narių atlikto darbo rezultatais, tekstas buvo peržiūrėtas ir reformuluotas. Pastaruoju metu pažanga padaryta iš esmės dėl delegacijų pateiktų naudingų pasiūlymų ir aktyvaus jų dalyvavimo užbaigiant techninį darbą.

Dabartinės EPA redakcijos taikymo sričiai pritarė dauguma valstybių narių. Taip pat buvo išspręstas galimo dubliavimosi su galiojančiais ES teisės aktais klausimas. Be to, buvo iš esmės reformuluotas I priedas ir įtrauktas naujas VI priedas siekiant patikslinti prieinamumo reikalavimus atsižvelgiant į 12 straipsnio dėl esminio keitimo ir neproporcingos naštos pakeitimus.

Savo tekste pirmininkaujanti valstybė narė siekė pusiausvyros tarp šių elementų:

- užtikrinimo, kad būtų kuo labiau laikomasi *naujosios gaminiams skirtos teisės aktų sistemos*, kad su gaminiais dirbantys ekonominės veiklos vykdytojai ir rinkos priežiūros institucijos galėtų laikytis požiūrio dėl naujosios teisės aktų sistemos;
- *paslaugų* atveju pirmininkaujanti valstybė narė laikėsi Komisijos pasiūlymo, kuris grindžiamas naująja teisės aktų sistema, bet numatė tam tikrą lankstumą paslaugų rinkos priežiūros sistemos organizavimo atžvilgiu;

¹ Vadovaujančio komiteto pranešėjas yra Mortenas LØKKEGAARDAS (DK, ALDE). EMPL komiteto pranešėjas yra Adámas KÓSA (HU, EPP).

- gaminių ir paslaugų *prieinamumo reikalavimų* išlaikymo *funkciniame lygmenyje* (I priedas). Įtrauktas naujas Ia priedas, kuriame pateikiami aiškūs pavyzdžiai, kaip galėtų būti įvykdyti I priede išdėstyti prieinamumo reikalavimai arba kokio tikslo galėtų būti siekiama;
- 12 straipsnis dėl *esminio keitimo ir neproporcingos naštos* buvo iš dalies pakeistas atsižvelgiant į delegacijų pageidavimus siekiant patikslinti procedūrą ir nustatyti aiškias gaires ekonominės veiklos vykdytojams ir rinkos priežiūros institucijoms. Į tekstą įtrauktas naujas IV priedas, kuriame išdėstyti neproporcingos naštos vertinimo kriterijai;
- *paslaugas teikiančioms labai mažoms įmonėms*, kurios dažnai būna naujos įmonės ir kurioms trūksta išteklių, netaikomi jokie EPA reikalavimai;
- tekstas reformuluotas siekiant padidinti teisinį aiškumą (pavyzdžiui, atskiriant direktyvos dalis, susijusias su gaminiais, paslaugomis arba ir gaminiais ir paslaugomis).

Nuolatinių atstovų komitetas pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinį tekstą svarstė lapkričio 24 d. Komitetas dar turėjo išspręsti paskutinį su taikymo sritimi susijusį esminį klausimą (skubios pagalbos paslaugos).

Skubios pagalbos paslaugos ir pranešimai dėl skubios pagalbos buvo įtraukti į Komisijos pasiūlymą kaip elektroninių ryšių dalis². Kadangi kelios delegacijos pabrėžė, kad vidaus rinkos direktyva, grindžiama SESV 114 straipsniu, neturėtų būti taikoma valstybių narių skubios pagalbos paslaugų teikimo organizavimui, įskaitant atsakymą į pranešimus dėl skubios pagalbos ir jų tvarkymą, Komitetas nusprendė, kad su bendraisiais pagalbos centrais susiję prieinamumo reikalavimai, visų pirma susiję su atsiliėpimu į skambučius Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112, neturėtų būti įtraukti į Tarybos bendrąjį požiūrį; tekstas buvo atitinkamai iš dalies pakeistas.

Vis dėlto kai kurios delegacijos laikėsi nuomonės, kad prieinamumo reikalavimai, susiję su atsiliėpimu į skambučius Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112, turėtų būti suderinti Europos Sąjungoje ir apgailėstavo dėl to, kad šis klausimas nebuvo svarstomas. Kelios delegacijos nurodė, kad šiuo klausimu laikosi lankstaus požiūrio.

-
- ² Kalbant apie skubios pagalbos paslaugų ir pranešimų prieinamumą, buvo nustatyta keletas elementų:
- *vartotojų įrenginių* (pavyzdžiui, išmaniųjų telefonų) prieinamumo savybės yra įtrauktos į EPA taikymo sritį; dėl tokių savybių problemų nekyla;
 - *pranešimų dėl skubios pagalbos* prieinamumas (kaip numatyta elektroninių ryšių paslaugų teikėjų); jie taip pat įtraukti į EPA ir nekelia problemų;
 - prieinamumo reikalavimai, susiję su bendraisiais pagalbos centrais, užtikrinančiais ryšį tarp pranešimų dėl skubios pagalbos ir skubios pagalbos paslaugų, visų pirma *atsiliėpimą į skambučius Europos bendruoju pagalbos telefono numeriu 112* (žr. 3 straipsnio (naują) 3a dalį ir I priedo V skirsnį). Dėl tos dalies kilo problemų svarstant pranešimų dėl skubios pagalbos klausimą.

Likusios išlygos

Šiame etape laikoma, kad visos delegacijos laikosi bendrų tikrinimo išlygų dėl iš dalies pakeisto teksto.

Be to, Komisija laikosi išlygos dėl direktyvos netaikymo paslaugas teikiančioms *labai mažoms įmonėms*. Ji taip pat laikosi išlygos dėl 1 straipsnio 3 dalies, susijusios su viešaisiais pirkimais, Europos struktūriniais ir investicijų fondais ir transeuropiniais tinklais, išbraukimo.

UK laikosi parlamentinio tikrinimo išlygos.

III. IŠVADA

Tarybos (EPSCO) prašoma 2017 m. gruodžio 7 d. posėdyje išnagrinėti šio pranešimo priede išdėstytą kompromisinį tekstą, kad būtų susitarta dėl bendro požiūrio.

Pasiūlymas³**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA****dėl [...] ⁴ gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁵,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

³ Ankstesnės redakcijos teksto (dok. 14363/171) pakeitimai pažymėti taip: naujas tekstas pažymėtas **paryškinčiu šriftu ir pabrauktas**, o išbrauktas tekstas – ženklu „[...]“. Visi kiti pirminio pasiūlymo pakeitimai pažymėti taip: naujas tekstas pažymėtas **paryškinčiu šriftu**, o išbrauktas tekstas – ženklu „[...]“.

⁴ Išbraukta nereikalinga (teisininkų lingvistų pasiūlymu) pavadinimo dalis.

⁵ Priimta 2016 m. gegužės 25 d. OL C [...], [...], p. [...].

- (1) šios direktyvos tikslas – prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus ir panaikinant kliūtis laisvam tam tikrų prieinamų gaminių ir paslaugų judėjimui. Tai **padėtų** padidinti prieinamų gaminių ir paslaugų **pasiūlą** vidaus rinkoje;
- (2) prieinamų gaminių ir paslaugų paklausa yra didelė, ir **numatoma**, [...] kad gali gerokai padidėti neįgaliųjų piliečių skaičius. [...] Aplinka, kurioje gaminiai ir paslaugos yra prieinamesni, padeda kurti įtraukesnę visuomenę ir sudaro palankesnes sąlygas užtikrinti **neįgaliesiems** savarankišką gyvenimą;
- (2a)(nauja)** šioje direktyvoje **neįgalieji apibrėžiami pagal Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją (toliau – Neįgaliųjų teisių konvencija), kurios šalis Europos Sąjunga yra nuo 2011 m. sausio 21 d. Neįgaliųjų teisių konvencijoje nurodyta, kad neįgalieji – tai „asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie sąveikaudami su įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiai su kitais asmenimis“.** Šia direktyva skatinamas visapusiškas ir veiksmingas lygiomis galimybėmis grindžiamas dalyvavimas gerinant prieigą prie pagrindinių gaminių ir paslaugų, kurių pirminiu projektu ar vėlesniais pritaikymais siekiama patenkinti ypatingus neįgaliųjų poreikius;
- (2b)(nauja)** ši direktyva būtų naudinga ir kitiems asmenims, kurie turi funkcinių sutrikimų, atsiradusių dėl kitų fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, vyresnio amžiaus ar kitų su kūno funkcionavimu susijusių nuolatinių ar laikinų priežasčių, kurios kartu su įvairiomis kliūtimis gali lygiai taip pat kliudyti jiems visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiai su kitais asmenims;

- (3) valstybių narių priimtų **įstatymų ir kitų teisės aktų**, susijusių su gaminių ir paslaugų prieinamumu [...] neįgaliesiems, skirtumai sudaro kliūčių laisvam tokių gaminių ir paslaugų judėjimui ir iškraipo veiksmingą konkurenciją vidaus rinkoje. Šios kliūtys pirmiausia kenkia ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ);
- (4) dėl skirtingų nacionalinių prieinamumo reikalavimų visų pirma pavieniai specialistai, MVĮ ir labai mažos įmonės neskatinami užsiimti verslu už savo nacionalinių rinkų ribų. Šiuo metu skiriasi tiek valstybių narių nustatytų nacionalinių ar net regioninių arba vietos lygmens prieinamumo reikalavimų taikymo sritis, tiek išsamumas. Tie skirtumai daro neigiamą poveikį konkurencingumui ir ekonomikos augimui, nes plėtojant ir parduodant prieinamus gaminius ir paslaugas, pritaikytus kiekvienai nacionalinei rinkai, patiriama papildomų išlaidų;
- (26) Sąjungoje daugiausia darbo vietų sukuria MVĮ ir labai mažos įmonės. Jos yra labai svarbios būsimam ekonomikos augimui, tačiau dažnai susiduria su sunkumais ir kliūtimis plėtodamos savo gaminius ar paslaugas, visų pirma tarpvalstybiniu mastu. Todėl būtina palengvinti MVĮ ir labai mažų įmonių veiklą suderinant nacionalines nuostatas dėl prieinamumo, kartu išlaikant būtinas apsaugos priemones;
- (5) dėl ribotos tiekėjų konkurencijos prieinamų gaminių ir paslaugų vartotojai susiduria su didelėmis kainomis. Dėl nacionalinių taisyklių susiskaidymo sumažinama nauda, kurią būtų galima gauti dalijantis patirtimi su nacionaliniais ir tarptautiniais lygiaverčiais subjektais reaguojant į visuomeninius ir technologinius pokyčius;

- (6) todėl būtina suderinti nacionalines priemones Sąjungos lygmeniu siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, kad būtų pašalintas susiskaidymas prieinamų gaminių ir paslaugų rinkoje, sukurta masto ekonomija, palengvinta tarpvalstybinė prekyba ir judumas, ekonominės veiklos vykdytojams padedama telkti išteklius inovacijoms, užuot naudojus šiuos išteklius skirtingų teisinių reikalavimų visoje Sąjungoje laikymuisi užtikrinti;
- (7) prieinamumo reikalavimų suderinimo nauda vidaus rinkai išryškėjo taikant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/33/ES dėl liftų⁶ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 661/2009⁷ transporto srityje;
- (8) prie Amsterdamo sutarties pridėtoje Deklaracijoje Nr. 22 valstybių narių vyriausybių atstovų konferencija sutarė, kad rengdamos priemones pagal Sutarties 114 straipsnį Sąjungos institucijos turi atsižvelgti į neįgalųjų poreikius;

[9 konstatuojamoji dalis dėl Chartijos perkelta į konstatuojamųjų dalių pabaigą, po 51 konstatuojamosios dalies]

⁶ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/33/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su liftais ir liftų saugos įtaisais, suderinimo (OL L 96, 2014 329, p. 251).

⁷ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 661/2009 dėl variklinių transporto priemonių, jų priekabų ir joms skirtų sistemų, sudėtinių dalių bei atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į jų bendrąją saugą, reikalavimų (OL L 200, 2009 7 31, p. 1).

- (10) bendras Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos tikslas – užtikrinti, kad sujungta skaitmeninė vidaus rinka teiktų tvarią ekonominę ir socialinę naudą. Kainų ir pasirinkimo atžvilgiu Sąjungos vartotojai dar negauna visos naudos, kurią galėtų teikti bendroji rinka, nes internetu vis dar sudaroma nedaug tarpvalstybinių sandorių. Susiskaidymas taip pat riboja tarpvalstybinių e. prekybos sandorių paklausą. Taip pat reikia imtis suderintų veiksmų siekiant užtikrinti, kad [...] elektroninis turinys, **pavyzdžiui, elektroniniai ryšiai ir prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų**, būtų visapusiškai prieinamas neįgaliesiems. Todėl būtina suderinti prieinamumo reikalavimus visoje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje ir užtikrinti, kad visi Sąjungos piliečiai, kad ir kokie būtų jų gebėjimai, galėtų naudotis jos teikiama nauda;
- (11) [...] Sąjungai [...] **tapus Neįgaliųjų teisių konvencijos Šalimi**, jos nuostatos tapo neatskiriama Sąjungos teisinės sistemos dalimi;
- (12) **Neįgaliųjų teisių [...] konvencijoje [...]** reikalaujama, kad konvencijos [...] Šalys imtųsi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacines ir ryšių technologijas bei sistemas, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas **nustatė**, kad reikia sukurti teisėkūros sistemą, pagal kurią būtų numatyti konkretūs, vykdytini ir per nustatytą laiką įvykdytini kriterijai, kuriais remiantis būtų stebimas laipsniškas prieinamumo užtikrinimas;
- (13) **Neįgaliųjų teisių konvencijai** įsigaliojus valstybių narių teisinėje sistemoje, būtina priimti papildomas nacionalines nuostatas dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo **ir**, Sąjungai nesiėmus veiksmų, **dėl šių nuostatų** dar labiau padidėtų **valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų** skirtumai;

- (14) **šia direktyva valstybėms narėms padedama suderintai įgyvendinti savo nacionalinius išipareigojimus, taip pat prievolės pagal Neįgaliųjų teisių konvenciją dėl prieinamumo užtikrinimo;**
- (15) **Neįgaliųjų teisių konvenciją** atitinkančiame komunikate „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios. Tolesnis siekis kurti Europą be kliūčių“⁸ prieinamumas įvardijamas kaip viena iš aštuonių veiklos sričių ir šia strategija siekiama užtikrinti prekių ir paslaugų prieinamumą;
- (18) [...] prieinamumo reikalavimai **turėtų būti nustatyti tokiu būdu, kad susidarytų** kuo mažesnė našta [...] ekonominės veiklos vykdytojams ir valstybėms narėms; [...]
- (16) **tai, kokie gaminiai** ir paslaugos patenka į šios direktyvos taikymo sritį, **nustatyta** rengiant poveikio vertinimą atliktos peržiūros metu – nustatyta, kurie gaminiai ir paslaugos yra svarbūs [...] neįgaliesiems **ir [...]** dėl kurių valstybės narės yra priėmusios arba tikėtina, kad priims skirtingus nacionalinius prieinamumo reikalavimus, **kurie trukdytų vidaus rinkos veikimui;**
- (17) visi gaminiai ir paslaugos, **patenkantys į šios direktyvos taikymo sritį, pateikti rinkai arba suteikti po dienos, kurią valstybės narės turi pradėti taikyti nacionalinę teisę, kuria įgyvendinama ši direktyva, turėtų atitikti šioje direktyvoje** nustatytus **taikytinus** prieinamumo reikalavimus, **kad** jie būtų prieinami neįgaliesiems; [...]
- (17a)(nauja) **siekiant užtikrinti paslaugų, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, prieinamumą, taip pat turėtų būti reikalaujama, kad teikiant šias paslaugas naudojami gaminiai, su kuriais vartotojai turi sąveiką, atitiktų šioje direktyvoje nustatytus taikytinus prieinamumo reikalavimus;**

[18 konstatuojamoji dalis pateikta po 15 konstatuojamosios dalies]

⁸ Dok. COM(2010) 636.

- (19) [...] būtina apibrėžti su į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių ir paslaugų pateikimu rinkai susijusius prieinamumo reikalavimus, kad būtų užtikrintas jų laisvas judėjimas vidaus rinkoje;
- (20) pagal šią direktyvą turėtų būti privaloma taikyti funkcinis prieinamumo reikalavimus, kurie suformuluoti kaip bendrieji tikslai. Šie reikalavimai turėtų būti pakankamai tikslūs, kad būtų sukurtos teisiškai privalomos prievolės, ir pakankamai išsamūs, kad būtų galima įvertinti atitiktį siekiant užtikrinti tinkamą įtrauktų gaminių ir paslaugų vidaus rinkos veikimą. **Vis dėlto juos nustatant turėtų būti palikta tam tikra lankstumo galimybė inovacijoms, pavyzdžiui, leidžiant ekonominės veiklos vykdytojui kartu su jau taikomu viena jusle atpažįstamu būdu pasirinkti papildomą jusle atpažįstamą būdą, taip užtikrinant, kad būtų galima taikyti bent dviem juslėmis atpažįstamą būdą;**
- (25) prieinamumas yra sistemingas kliūčių šalinimas ir jų prevencija **siekiant užtikrinti prieigą neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis. Tai turėtų būti pasiekta, pageidautina, taikant universalaus arba visiems tinkamo dizaino principą, kuris reiškia tokį gaminių, aplinkos, programų ir paslaugų, skirtų naudoti visiems žmonėms kuo platesniu mastu, dizainą, kai nėra pritaikymo ar specializuoto dizaino būtinybės. Universalus dizainas taip pat turėtų apimti ir pagalbinis įrenginius, skirtus konkrečioms neįgaliųjų grupėms, kai tai yra būtina. Be to, prieinamumas turėtų apimti ir tinkamų sąlygų sudarymą, jeigu to reikalaujama pagal nacionalinę arba Sąjungos teisę;**

[20a–20p konstatuojamosios dalys išdėstytos tokia pačia tvarka, kaip 1 straipsnis: bendrosios paskirties kompiuterių aparatinė įranga ir operacinės sistemos, elektroniniai ryšiai, prieiga prie audiovizualinių paslaugų, e. knygos, e. prekyba, vartotojų banko paslaugos, keleivinis transportas.]

(20a)(nauja) ši direktyva turėtų būti taikoma bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemoms. Tokios kompiuterių aparatinės įrangos sistemos yra įvairios paskirties, kartu su atitinkama programine įranga jos gali atlikti pačias bendriausias vartotojams reikalingas kompiuterines užduotis ir yra skirtos vartotojams naudoti. Tokių kompiuterių aparatinės įrangos sistemų pavyzdžiai – asmeniniai kompiuteriai, įskaitant stalinius kompiuterius, knyginius kompiuterius, išmaniuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius. Specializuoti kompiuteriai, įmontuoti į vartotojams skirtus elektroninius gaminius, nėra bendros paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemos. Ši direktyva tam tikrais atvejais neturėtų būti taikoma atskiriems specifines funkcijas atliekantiems komponentams, pavyzdžiui, pagrindinei plokštei ar atminties kortelei, kurie naudojami arba gali būti naudojami tokioje sistemoje;

(20b)(nauja) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma elektroninių ryšių paslaugoms, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/21/EB⁹, įskaitant tokių ryšių paslaugas, naudojamas pranešimams dėl skubios pagalbos, kurios yra neatsiejama elektroninių ryšių paslaugų dalis. Šiuo metu priemonės, kurių ėmėsi valstybės narės, skiriasi ir nėra suderintos visoje vidaus rinkoje. Užtikrinus, kad visoje Sąjungoje būtų taikomi tie patys prieinamumo reikalavimai, bus sukurta masto ekonomija veiklos vykdytojams, dirbantiems daugiau nei vienoje valstybėje narėje, ir sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingai neigaliųjų prieigai jų pačių valstybėse narėse ir keliaujant tarp valstybių narių. Tam, kad pranešimai dėl skubios pagalbos būtų prieinami, paslaugų teikėjai turėtų perduoti ne tik balso ryšį, bet ir tikruoju laiku perduodamą tekstą ir visą pokalbį, kai perduodama vaizdo ryšiu, užtikrindami visų šių ryšių priemonių sinchronizavimą. Valstybės narės, laikydamosi šios direktyvos, galėtų nustatyti trečiąjį asmenį perdavimo paslaugų teikėją, kuriuo galėtų naudotis neigalieji norėdami bendrauti su BPC.

⁹ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL L 108, 2002 4 24, p. 33).

Ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, kurie galėtų būti pirmiausia panaudoti prieigai prie tokių elektroninių ryšių paslaugų. Šiai kategorijai priskiriami įrenginiai, naudojami kaip prieigos prie minėtų paslaugų suteikimo sistemos dalis, pavyzdžiui, maršruto parinktuvai arba modemai. Tikėtina, kad sparti elektroninių ryšių paslaugų technologinė raida ir novatoriškas pobūdis bus atspindėti būsimuose sektorių teisės aktuose, kurie taip pat gali turėti poveikio prieinamumui. Todėl šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis Direktyvai 2002/21/EB¹⁰. Direktyvos 2002/21/EB¹¹ ir šios direktyvos konflikto atveju turėtų būti vadovaujamasi pastarąja direktyva;

(20c) **[...]**

(20d)(nauja)¹² šioje direktyvoje prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų reiškia, kad turi būti suteikiama prieiga prie audiovizualinio turinio ir mechanizmų, kuriais neįgaliems naudotojams suteikiama galimybė naudotis pagalbinėmis technologijomis. Prieiga gali būti suteikiama, pavyzdžiui, naudojant tokius prietaisus, kaip priedėliai, arba išmaniosios televizijos paslaugas, kurie sudaro sąlygas gauti audiovizualinį turinį. **[Ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma funkcijoms arba paslaugoms, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, ir elektroninių programų vadovų prieigos savybėms, nes jų prieinamumas nėra numatytas Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje (AŽPD)];**

¹⁰ Kai bus priimtas Europos elektroninių ryšių kodeksas, bus pakeista nuoroda į e. kodeksą.

¹¹ Kai bus priimtas Europos elektroninių ryšių kodeksas, bus pakeista nuoroda į e. kodeksą.

¹² Tekstas iš dalies pakeistas dėl tikslumo.

(20e)(nauja) e. knygų rinkmenos grindžiamos elektroniniu kompiuteriniu kodavimu, kuris sudaro sąlygas platinti daugumą tekstinių bei grafinių intelektinių kūrinių ir su jais susipažinti. Nuo šio kodavimo tikslumo laipsnio priklauso e. knygų rinkmenų prieinamumas, visų pirma, kiek tai susiję su įvairių kūrinio sudedamųjų dalių apibūdinimu ir standartiniu jų struktūros aprašymu. Su prieinamumu susijęs sąveikumas turėtų užtikrinti optimalų šių rinkmenų suderinamumą su naudotojo programomis ir dabartinėmis bei ateities pagalbinėmis technologijomis. Tačiau e. knygų prieinamumo reikalavimai turėtų nekenkti intelektinių kūrinių, su kurių skaitmeninėmis rinkmenomis galima susipažinti ir jas platinti, vientisumui. Visų taikytinų prieinamumo reikalavimų atveju turėtų būti atsižvelgta į konkrečias specialių knygų, pavyzdžiui, komiksų, vaikiškų knygų ir meno knygų, savybes. Dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse leidėjams ir kitiems ekonominės veiklos vykdytojams būtų sunku pasinaudoti vidaus rinkos teikiamais privalumais, galėtų atsirasti sąveikumo su e. skaityklėmis problemų ir būtų ribojama neįgalių klientų prieiga;

- (20f)(nauja)** šioje direktyvoje e. prekyba apibrėžiama kaip paslauga, teikiama nuotoliniu būdu elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį. Šioje apibrėžtyje formuluotė „nuotoliniu būdu“ reiškia, kad paslauga teikiama šalims tuo pačiu metu fiziškai nedalyvaujant; formuluotė „elektroninėmis priemonėmis“ reiškia, kad iš pradžių paslauga išsiunčiama ir gaunama jos paskirties vietoje elektronine įranga, skirta duomenims apdoroti (įskaitant skaitmeninį tankinimą) bei saugoti, ir ji visa perduodama, suteikiama ir gaunama laidais, radijo pagalba, optinėmis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis; formuluotė „individualiu vartotojo prašymu“ reiškia, kad paslauga teikiama remiantis individualiu prašymu; formuluotė „siekiant sudaryti vartojimo sutartį“ ketinama nustatyti, kad e. prekybos paslaugos apsiriboja tik įmonių ir vartotojų sandoriais, ir, detalizuojant tikslų ketinimą teikti tokias paslaugas, šioje direktyvoje reiškia atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus;
- (20g)(nauja)** šioje direktyvoje nustatytos e. prekybos prieinamumo prievolės turėtų būti taikomos prekybai gaminiais ar paslaugomis internetu, todėl turėtų būti taikomos ir prekybai tam tikru gaminiu ar paslauga, kuriems savo ruožtu taikoma ši direktyva;
- (20h)(nauja)** Europos Sąjungos teisės aktais dėl banko ir finansinių paslaugų siekiama apsaugoti šių paslaugų vartotojus ir teikti jiems informaciją visoje ES, tačiau į juos nėra įtraukti prieinamumo reikalavimai. Siekiant sudaryti sąlygas neįgaliesiems naudotis šiomis paslaugomis visoje Sąjungoje, priimti tinkama informacija grindžiamus sprendimus ir būti tikriems, kad jie yra tinkamai apsaugoti lygiai kaip kiti vartotojai, taip pat užtikrinti vienodas sąlygas paslaugų teikėjams, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti bendrieji prieinamumo reikalavimai, taikomi tam tikroms vartotojams teikiamoms banko ir finansinėms paslaugoms;

- (20i)(nauja)** atitinkami prieinamumo reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi tapatybės nustatymo metodams, elektroninio parašo ir mokėjimų paslaugoms, kadangi tai yra būtina norint atlikti vartotojų banko operacijas;
- (20j)(nauja)** į šios direktyvos taikymo sritį taip pat turėtų būti įtraukti interaktyvūs savitarnos terminalai, įskaitant jų aparatinę ir programinę įrangą, skirtą naudoti paslaugoms, kurioms taikoma ši direktyva, teikti, išskyrus mechanizmus, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys. Tai, pavyzdžiui, apima bankomatus, mokėjimo terminalus ir kitus savitarnos terminalus, naudojamus vartotojų banko paslaugoms; visus bilietų pardavimo automatus, išduodančius popierinius bilietus, kurie suteikia teisę naudotis paslaugomis, kurioms taikoma ši direktyva, pavyzdžiui, kelionės bilietų automatus, bankų priėmimo salėse eilės numerį išduodančius automatus; registravimosi automatus, naudojamus keleiviams registruoti keleivinio transporto paslaugoms, ir interaktyvius savitarnos terminalus, suteikiančius kelionių informaciją, įskaitant interaktyvius informacinius ekranus;
- (20k)(nauja)** keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų atžvilgiu ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma transporto paslaugų informacijos teikimui naudojant interneto svetaines, mobiliąsias programas, interaktyvius savitarnos terminalus ir interaktyvius informacinius ekranus, kurios reikia neįgaliesiems keleiviams, kad jie galėtų keliauti, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku. Tai galėtų, pavyzdžiui, apimti prieš kelionę ir kelionės metu teikiamą informaciją ir informaciją, teikiamą tuo atveju, jei paslauga yra atšaukiama arba atidedamas išvykimas. Kiti informacijos elementai taip pat gali apimti, pavyzdžiui, informaciją apie kainas ir nuolaidas;

(20l)(nauja) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant mobiliąsias programas, kurias sukūrė arba kurias teikia keleivinio transporto paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, operatoriai arba kurios yra sukurtos ar teikiamos tokių operatorių vardu, pavyzdžiui, elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms, elektroniniams bilietams, informacijos apie paslaugų teikėjo keleivinio transporto gaminius ir paslaugas teikimui, įskaitant kelionių informacijos teikimą realiuoju laiku;

(20m)(nauja) šios direktyvos taikymo sritis, susijusi su keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugomis, turėtų būti nustatyta remiantis galiojančiais sektorių teisės aktais, susijusiais su keleivių teisėmis;

(20n)(nauja) tam tikriems prieinamumo reikalavimų elementams, visų pirma susijusiems su informacijos teikimu, kaip išdėstyta šioje direktyvoje, jau taikomi galiojantys Sąjungos teisės aktai transporto srityje. Tai apima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1371/2007¹³, Komisijos reglamento (ES) 1300/2014¹⁴ ir Komisijos reglamento (ES) 454/2011¹⁵ dėl geležinkelio transporto, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto,¹⁶ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandenių kelių transporto¹⁷, Reglamento (EB) Nr. 1107/2006 ir Reglamento (EB) Nr. 261/2004¹⁸ dėl neįgaliųjų ir riboto judumo asmenų teisių keliaujant oro transportu elementus. Siekiant užtikrinti reguliavimo nuoseklumą, ir toliau turėtų būti taikomi šiuose reglamentuose išdėstyti prieinamumo reikalavimai. Vis dėlto šios direktyvos taikymo srityje numatyti papildomi reikalavimai papildytų galiojančius reikalavimus, pagerinant transporto vidaus rinkos veikimą ir užtikrinant naudą neįgaliesiems;

¹³ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (OL L 315, 2007 12 3, p. 14).

¹⁴ 2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1300/2014 dėl Sąjungos geležinkelių sistemos prieinamumo neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims techninių sąveikos specifikacijų (OL L 356, 2014 12 12, p. 110).

¹⁵ 2011 m. gegužės 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 454/2011 dėl transeuropinės geležinkelių sistemos telematikos priemonių keleivių vežimo paslaugoms posistemio techninės sąveikos specifikacijos (OL L 123, 2011 5 12, p. 11).

¹⁶ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 55, 2011 2 28, p. 1).

¹⁷ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandenių keliais vykstančių keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 334, 2010 12 17, p. 1).

¹⁸ 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004 2 17, p. 1).

(20o)(nauja) ši direktyva neturėtų būti taikoma tam tikriems transporto paslaugų elementams, kai tos paslaugos teikiamos už valstybių narių teritorijos ribų, net jei paslaugos buvo skirtos Sąjungos rinkai. Atsižvelgiant į tuos elementus, keleivinio transporto paslaugų operatorius turėtų būti įpareigotas tik užtikrinti, kad šios direktyvos reikalavimų būtų laikomasi tos paslaugų dalies, kuri teikiama Sąjungos teritorijoje, atžvilgiu. Vis dėlto oro transporto atveju ES oro vežėjai įpareigojami užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų taip pat būtų laikomasi skrydžiuose iš trečiojoje valstybėje esančio oro uosto į valstybės narės teritorijoje esantį oro uostą. Be to, visi oro vežėjai, įskaitant tuos, kurie neturi Sąjungoje išduotos licencijos, įpareigojami užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų būtų laikomasi tais atvejais, kai skrydžiai vykdomi iš Sąjungos teritorijos į trečiosios valstybės teritoriją;

(20p)(nauja) šioje direktyvoje išdėstyti prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi gaminiams, kurie Sąjungos rinkai buvo pateikti po dienos, kurią valstybės narės turi pradėti taikyti nacionalinę teisę, kuria įgyvendinama ši direktyva, įskaitant iš trečiosios valstybės importuotus naudotus gaminius ir gaminius iš antrų rankų, kurie Sąjungos rinkai buvo pateikti po tos dienos;

(21) [...] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2016/2102 [...] ¹⁹ apibrėžti prieinamumo reikalavimai konkrečių viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių [...], mobiliųjų programų ir kitų susijusių aspektų atžvilgiu, visų pirma reikalavimai, susiję su atitinkamų svetainių [...] ir mobiliųjų programų atitiktimi reikalavimams. Vis dėlto, kai kurių rūšių veikla, kuri [...] vykdoma naudojantis viešojo sektoriaus [...] interneto svetainėmis [...] ir mobiliosiomis programomis, pavyzdžiui, keleivinio transporto paslaugų arba e. prekybos atveju, arba audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, interneto svetainėmis, turėtų atitikti šioje direktyvoje išdėstytus taikytinus prieinamumo reikalavimus siekiant užtikrinti, kad neįgalieji galėtų naudotis internetine prekyba gaminiais ir paslaugomis, [...] neatsižvelgiant į tai, ar tai būtų vieša ar privati prekyba.

(21a)(nauja) Keturi saityno prieinamumo principai yra suvokiamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos komponentai turi būti pateikiami vartotojams jiems suvokiamais būdais; naudojamumas – tai reiškia, kad naudotojo sąsajos komponentus ir naršymo priemones turi būti įmanoma naudoti; suprantamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos naudojimas turi būti suprantami; ir tvarumas – tai reiškia, kad turinys turi būti pakankamai tvirtas, kad jį būtų galima patikimai aiškinti naudojant įvairias naudotojo programas, įskaitant pagalbines technologijas. Šie principai taip pat taikomi Direktyvoje (ES) 2016/2102;

(22) valstybės narės turėtų imtis visų tinkamų priemonių, kuriomis užtikrinama, kad tais atvejais, kai gaminiai ir paslaugos, kuriems taikoma ši direktyva, atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, jų laisvas judėjimas Sąjungoje nebūtų varžomas dėl su prieinamumu susijusių priežasčių;

(23) išbraukta

(24) išbraukta

¹⁹ 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo (OL L 327, 2016 12 2, p. 1).

[25 konstatuojamoji dalis perkelta po 20 konstatuojamosios dalies, o 26 konstatuojamoji dalis perkelta po 4 konstatuojamosios dalies]

- (27) ši direktyva turėtų būti grindžiama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 768/2008/EB²⁰, nes ji susijusi su gaminiais, kuriems jau taikomi kiti Sąjungos aktai, **kad būtų užtikrintas Sąjungos teisės aktų nuoseklumas, kartu pripažįstant konkrečius šioje direktyvoje nustatytą prieinamumo reikalavimų ypatumus;**
- (28) visi tiekimo ir platinimo grandinėje veikiančios ekonominės veiklos vykdytojai turėtų užtikrinti, kad jie rinkai tiektų tik šią direktyvą atitinkančius gaminius [...]. **Tokie patys reikalavimai turėtų būti taikomi paslaugas teikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams.** Būtina numatyti aiškų ir proporcingą prievolių paskirstymą, kuris atitiktų kiekvieno ekonominės veiklos vykdytojo funkciją tiekimo ir platinimo procese;
- (29) ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būti atsakingi už gaminių ir paslaugų atitiktį, **atsižvelgdami į** savo atitinkamus vaidmenis tiekimo grandinėje, kad būtų užtikrintas aukštas prieinamumo apsaugos lygis ir garantuota sąžininga konkurencija Sąjungos rinkoje;
- (29a)(nauja) šioje direktyvoje išdėstytos prievolės turėtų būti vienodai taikomos ekonominės veiklos vykdytojams viešajame ir privačiajame sektoriuose;**
- (30) gamintojas yra išsamiai susipažinęs su projektavimo ir gamybos procesu, todėl gali geriausiai atlikti visą atitikties vertinimo procedūrą. Su atitikties vertinimu susijusios prievolės turėtų tekti gamintojui;

²⁰ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos (OL L 218, 2008 8 13, p. 82).

- (31) platintojai ir importuotojai turėtų būti įtraukti į nacionalinių institucijų vykdomas rinkos priežiūros užduotis ir turėtų aktyviai jose dalyvauti teikdami kompetentingoms institucijoms visą reikalingą informaciją apie atitinkamus gaminius;
- (32) importuotojai turėtų užtikrinti, kad iš trečiųjų valstybių į Sąjungos rinką patenkantys gaminiai atitiktų [...] šią direktyvą, visų pirma, kad gamintojai būtų atlikę reikiamas tų gaminių atitikties vertinimo procedūras;
- (33) kiekvienas importuotojas, pateikdamas gaminį rinkai, turėtų ant jo nurodyti savo pavadinimą ir adresą, kuriuo galima kreiptis į bendrovę;
- (34) platintojai turėtų užtikrinti, kad jiems tvarkant gaminius nebūtų daromas neigiamas poveikis gaminio atitikčiai šioje direktyvoje išdėstytiems prieinamumo reikalavimams;
- (35) kiekvienas ekonominės veiklos vykdytojas, kuris pateikia gaminius rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekės ženklą arba pakeičia gaminį taip, kad gali būti padarytas poveikis gaminio atitikčiai taikytiniams **prieinamumo** reikalavimams, turėtų būti laikomas gamintoju ir turėtų prisiimti gamintojo prievoles;
- (36) siekiant proporcingumo, prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi tik tokiu mastu, kad dėl jų nesusidarytų neproporcinga našta atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui ir nebūtų reikalaujama iš esmės pakeisti gaminių ir paslaugų pagal [...] **šioje direktyvoje nurodytus** kriterijus;

(37) ši direktyva turėtų būti grindžiama principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“, ja turėtų būti atsižvelgiama į MVĮ tenkančią administracinę naštą. Direktyvoje turėtų būti nustatytos paprastos taisyklės, susijusios su atitikties vertinimu, ir nustatytos apsaugos sąlygos ekonominės veiklos vykdytojams, o ne numatomos bendro pobūdžio išimtys ir leidžiančios nukrypti nuostatos toms įmonėms. Todėl nustatant tinkamiausių atitikties vertinimo procedūrų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės reikėtų atsižvelgti į MVĮ padėtį, o atitikties prieinamumo reikalavimams vertinimo prievolės turėtų būti taikomos tik tokiu mastu, kad nesudarytų neproporcingos naštos MVĮ. Be to, rinkos priežiūros institucijos turėtų veikti proporcingai, atsižvelgiant į įmonių dydį ir į tai, ar vertinama nedidelės apimties serijinė ar nesorijinė gamyba, nesukuriant bereikalingų kliūčių MVĮ ir nekeliant pavojaus viešojo **intereso** apsaugai;

(37a)(nauja) išimtiniais atvejais, kai dėl šioje direktyvoje išdėstytų prieinamumo reikalavimų susidarytų neproporcinga našta ekonominės veiklos vykdytojams, neturėtų būti reikalaujama, kad jie jų laikytųsi. Tokiais tinkamai pateisinamais atvejais ekonominės veiklos vykdytojui būtų pagrįstai neįmanoma taikyti vieną ar daugiau šios direktyvos 1 priede nustatytų prieinamumo reikalavimų. Vis dėlto ekonominės veiklos vykdytojas turėtų sudaryti galimybę naudotis paslauga ar gaminiu, kuriems taikoma ši direktyva, užtikrindamas, kad jie atitiktų tuos prieinamumo reikalavimus, dėl kurių, ekonominės veiklos vykdytojo nuomone, nesusidaro neproporcinga našta. Atitikties vienam ar keliems prieinamumo reikalavimams išimties, taikomos dėl neproporcingos naštos, kuri dėl jų susidaro, neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant kiekvienu atskiru atveju apriboti tą našta konkretaus gaminio ar atitinkamos paslaugos atžvilgiu. Priemonės, dėl kurių susidarytų neproporcinga našta, turėtų būti suprantamos kaip priemonės, dėl kurių susidarytų papildoma per didelė organizacinio ar finansinio pobūdžio našta ekonominės veiklos vykdytojui, kartu atsižvelgiant į galimą su tuo susijusią naudą neįgaliesiems. Šiais aspektais grindžiami kriterijai turėtų būti apibrėžti, kad tiek ekonominės veiklos vykdytojai, tiek rinkos priežiūros institucijos galėtų palyginti įvairias situacijas ir sistemingai įvertinti galimą neproporcingos naštos buvimą. Įvertinant, koku mastu prieinamumo reikalavimai negali būti patenkinti, nes jais būtų sudaroma neproporcinga našta, turėtų būti atsižvelgta tik į teisėtus elementus. Prioritetų, laiko ar žinių trūkumas neturėtų būti laikomi teisėtomis priežastimis;

(37b)(nauja) bendras neproporcingos naštos vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis IV priede nurodytais kriterijais. Neproporcingos naštos įvertinimą ekonominės veiklos vykdytojas turėtų užfiksuoti dokumentuose, atsižvelgdamas į atitinkamus kriterijus. Paslaugų teikėjai kas penkerius metus turėtų pervertinti neproporcingos našos įvertinimo rezultatus. Tik gavę nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pateikti įvertinimą, kuriame būtų paaiškinta, kodėl jų gaminys ar paslauga nėra visiškai prieinami, ir pateikti neproporcingos našos įrodymai;

(37c)(nauja) jeigu, remiantis reikalaujamo įvertinimo rezultatais, padaroma išvada, kad reikalaujant, jog visi esami savitarnos terminalai, skirti tai pačiai paslaugai teikti, atitiktų šioje direktyvoje nustatytus prieinamumo reikalavimus, susidarytų neproporcinga našta ekonominės veiklos vykdytojui, taip pat būtų tikslinga įvertinti, kiek tokių įrenginių pakaktų, kad būtų užtikrintas atitinkamo paslaugų teikėjo teikiamų paslaugų prieinamumas. Atlikdamas vertinime paslaugų teikėjas turėtų atsižvelgti, *inter alia*, į numatomą naudą neįgaliesiems;

(37d)(nauja) labai mažos įmonės skiriasi nuo visų kitų įmonių savo ribotais žmogiškaisiais ištekliais, metine apyvarta ir (arba) metiniu balansu. Todėl labai mažoms įmonėms tenkanti našta siekiant laikytis prieinamumo reikalavimų, apskritai, pareikalaus didesnės dalies jų finansinių ir žmogiškųjų išteklių nei kitų įmonių atveju ir labiau tikėtina, kad sudarys neproporcingą išlaidų dalį. Didelė labai mažų įmonių išlaidų dalis susidaro dėl dokumentų pildymo ar tvarkymo ir įrašų, kuriais siekiama įrodyti įvairių Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymąsi. Nors visi ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų galėti įvertinti šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų laikymosi proporcingumą ir jų laikytis tik tiek, kiek jie nėra neproporcingi, dėl to reikalavimas, kad paslaugas teikiančios labai mažos įmonės atliktų tokį įvertinimą, savaime būtų neproporcinga našta, palyginti su galima nauda neįgaliesiems. Todėl šioje direktyvoje nustatyti reikalavimai ir prievolės turėtų būti netaikomi labai mažoms įmonėms, teikiančioms paslaugas, kurioms taikoma ši direktyva;

(37e)(nauja) ta pati išimtis labai mažoms įmonėms turėtų būti netaikoma į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių atveju. Gaminių atveju šia direktyva nustatytos prievolės tenka keliems ekonominės veiklos vykdytojams, veikiantiems gamybos ir platinimo grandinėje. Jeigu išimtis būtų taikoma visoms labai mažoms įmonėms be bendro įvertinimo, atsižvelgiant į jų vaidmenį konkrečioje grandinėje, atsirastų vidaus rinkos nesuderinamumų ir iškreipimų, dėl kurių rinkos priežiūros institucijoms būtų sunku veiksmingai užtikrinti vykdymą. Neįgaliesiems būtų sunku sužinoti, ar kuris nors iš konkrečioje gaminio grandinėje dalyvaujančių ekonominės veiklos vykdytojų yra labai maža įmonė, ir atitinkamai, ar taikomi prieinamumo reikalavimai. Kita vertus, neįgalieji galėtų nustatyti, kurias paslaugas teikia labai mažos įmonės, ir rinktis tas paslaugas, kurios yra jiems prieinamos;

- (38) visi ekonominės veiklos vykdytojai, pateikdami ar tiekdami gaminius rinkai arba teikdami paslaugas rinkoje, turėtų elgtis atsakingai ir laikysis visų taikytinų teisinių reikalavimų;
- (39) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas **atitikties** taikytiniems **prieinamumo** reikalavimams vertinimui, būtina numatyti gaminių ir paslaugų, atitinkančių savanoriškai taikomus darniuosius standartus, priimtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012²¹, atitikties prielaidą, taikomą tų reikalavimų išsamių techninių specifikacijų **parengimo** tikslais. Komisija Europos standartizacijos organizacijoms jau yra pateikusi standartizavimo prašymų dėl prieinamumo, kurie būtų aktualūs rengiant darniuosius standartus;
- (39a)(nauja) Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 numatyta oficialaus prieštaravimo dėl darniųjų standartų, kurie laikomi neatitinkančiais šios direktyvos reikalavimų, procedūra;**
- (40) jei nėra darniųjų standartų ir kai to reikia rinkos derinimo tikslais, Komisija turėtų turėti galimybę priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos šioje direktyvoje išdėstytų prieinamumo reikalavimų bendrosios techninės specifikacijos;

²¹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

- (41) siekiant užtikrinti veiksmingą galimybę gauti informaciją rinkos priežiūros tikslais, informacija, kurios reikia, kad būtų galima paskelbti, jog laikomasi visų taikytinų Sąjungos aktų, turėtų **būti** pateikiama bendroje ES atitikties deklaracijoje. Siekiant sumažinti ekonominės veiklos vykdytojams tenkančią administracinę naštą, jiems turėtų būti suteikta galimybė į bendrąją ES atitikties deklaraciją įtraukti **visas** atitinkamas atskiras atitikties deklaracijas;
- (42) atliekant gaminių atitikties vertinimą šioje direktyvoje turėtų būti taikoma Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede apibūdinta gamybos vidaus kontrolė (A modulis), kadangi tada ekonominės veiklos vykdytojai galėtų įrodyti, kad rinkai tiekiami produktai atitinka prieinamumo reikalavimus, o kompetentingos institucijos galėtų tai užtikrinti nenustatydamos neproporcingos naštos;
- (43) paslaugų atžvilgiu informacija, būtina siekiant įvertinti [...] atitiktį prieinamumo reikalavimams, turėtų būti pateikta bendrosiose sąlygose arba lygiaverčiame dokumente, **nedarant poveikio Direktyvai 2011/83/ES**;
- (44) CE ženklas, rodantis gaminio atitiktį šioje direktyvoje nustatytiems prieinamumo reikalavimams, yra akivaizdus viso proceso, apimančio atitikties vertinimą plačiaja prasme, rezultatas. Šioje direktyvoje turėtų būti laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 765/2008, nustatančiame su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus²², išdėstytų bendrųjų principų, reglamentuojančių ženklinimą CE ženklų;
- (45) pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 paženklindamas gaminį CE ženklų gamintojas deklaruoja, kad gaminys atitinka visus taikytinus prieinamumo reikalavimus ir kad gamintojas už jį prisiima visą atsakomybę;

²² 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

- (46) pagal Sprendimą Nr. 768/2008/EB valstybės narės yra atsakingos už griežtos ir veiksmingos gaminių rinkos priežiūros užtikrinimą jų teritorijoje ir turėtų suteikti savo rinkos priežiūros institucijoms pakankamus įgaliojimus ir išteklius;
- (47) valstybės narės turėtų patikrinti, ar paslaugos atitinka šioje direktyvoje nustatytas prievoles, ir imtis tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų, susijusių su jų nesilaikymu, kad būtų užtikrintas taisomųjų veiksmų taikymas;
- (47a)(nauja) kad sudarytų palankesnes sąlygas vienodam šios direktyvos 18 straipsnio įgyvendinimui, kai tikslinga, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais Komisija gali priimti neprivalomas gaires, kuriomis būtų remiamasi koordinuojant paslaugų atitikties institucijų veiklą. Komisija ir valstybės narės gali imtis iniciatyvų dėl dalijimosi paslaugų atitikties institucijų ištekliais ir ekspertinėmis žiniomis. Tokias iniciatyvas turėtų koordinuoti Komisija;**
- (48) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad rinkos priežiūros institucijos tikrintų, ar ekonominės veiklos vykdytojai atitinka **IV priede** nustatytus kriterijus, kaip nurodyta V skyriuje. **Valstybės narės gali paskirti specialią įstaigą, kuri vykdytų rinkos priežiūros institucijų prievoles pagal šią direktyvą. Valstybės narės gali nuspręsti, kad tokios specializuotos įstaigos kompetencijai turėtų priklausyti tik šios direktyvos taikymo sritis arba tam tikros jos dalys ir kad, nedarant poveikio valstybių narių prievolėms pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008, ji turėtų vykdyti tik tas Reglamente (EB) Nr. 765/2008 numatytas užduotis, kurios būtinos siekiant užtikrinti veiksmingą rinkos priežiūrą pagal tą reglamentą ir šią direktyvą;**
- (49) **Išbraukta.**

- (50) turėtų būti nustatyta apsaugos procedūra, kuri **būtų taikoma** tuo atveju, jei valstybės narės nesutaria dėl priemonių, kurių ėmėsi konkreti valstybė narė, pagal kurias suinteresuotosios šalys būtų informuojamos apie priemones, kurių numatoma imtis šioje direktyvoje nustatytų prieinamumo reikalavimų neatitinkančių gaminių atžvilgiu. Taikant šią procedūrą turėtų būti sudarytos sąlygos rinkos priežiūroms institucijoms, bendradarbiaujant su atitinkamais ekonominės veiklos vykdytojais, imtis veiksmų tokių gaminių atžvilgiu ankstesniame etape;
- (51) kai valstybės narės ir Komisija susitaria dėl priemonės, kurios ėmėsi konkreti valstybė narė, pagrįstumo, neturėtų būti reikalaujama, kad Komisija imtųsi papildomų veiksmų, išskyrus atvejus, kai reikalavimų gali būti nesilaikoma dėl darnųjų standartų trūkumų;
- (9) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Visų pirma šia direktyva siekiama užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos neįgaliųjų teisės naudotis priemonėmis, skirtomis jų nepriklausomumui, socialinei bei profesinei integracijai ir dalyvavimui bendruomenės gyvenime užtikrinti, ir skatinti taikyti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 26 straipsnį;
- (52) siekiant užtikrinti vienodas šios [...] direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai **nustatyti bendrąsias technines specifikacijas**. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011²³;

²³ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(53) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. Bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės įsipareigojo **užtikrinti, kad** pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemonės **būtų pridėtas** vienas ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

(53c)(nauja) kad paslaugų teikėjams būtų suteikta pakankamai laiko prisitaikyti prie šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų, būtina numatyti pereinamąjį [5] metų laikotarpį nuo dienos, kurią valstybės narės turi pradėti taikyti nacionalinę teisę, kuria įgyvendinama ši direktyva, per kurią paslaugos teikimui naudojami gaminiai, pateikti Sąjungos rinkai iki tos dienos, neprivalėtų atitikti šioje direktyvoje nustatytų prieinamumo reikalavimų, nebent pereinamuoju laikotarpiu paslaugų teikėjai juos pakeistų. Atsižvelgiant į savitarnos terminalų kainą ir ilgą naudojimo ciklą, tikslinga nustatyti, kad tais atvejais, kai teikiant paslaugas naudojami tokie terminalai, juos būtų galima toliau naudoti iki jų naudojimo trukmės laikotarpio pabaigos, jei tuo laikotarpiu jie nėra pakeičiami, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų;

(54) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. panaikinti kliūtis laisvam tam tikrų preinamų gaminių ir paslaugų judėjimui, **siekiant** prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes tam reikia suderinti šiuo metu atitinkamose jų teisės sistemose galiojančias skirtingas taisykles, ir to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, [...] apibrėžiant bendruosius preinamumo reikalavimus ir bendrosios rinkos veikimo taisykles, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

-1 straipsnis (naujas)

Dalykas

Šios direktyvos tikslas – prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, susijusias su gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, panaikinant dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų kylančias kliūtis laisvam gaminių ir paslaugų, kuriems pagal 1 straipsnį taikoma ši direktyva, judėjimui ir užkertant kelią šioms kliūtims.

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma šiems Sąjungos rinkai po 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos dienos pateiktiems gaminiams:
 - a) bendrosios paskirties **vartotojų** kompiuterių aparatinės įrangos **systemoms ir** operacinėms sistemoms;
 - c) vartotojų galiniams įrenginiams su **interaktyviais** kompiuteriniais pajėgumais, **kurie galėtų būti pirmiausia panaudoti elektroninių ryšių** paslaugoms;
 - d) vartotojų galiniams įrenginiams su **interaktyviais** kompiuteriniais pajėgumais, **naudojamiems prieigai prie** audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų;
 - e) **e. skaityklėms ir**

- b) šiems savitarnos terminalams, skirtiems paslaugoms, kurioms pagal 1 straipsnio 2 dalį taikoma ši direktyva, teikti:
- i) bankomatams;
 - ia) mokėjimo terminalams;
 - ii) bilietų pardavimo automatams,
 - iii) registravimosi automatams, naudojamiems keleiviams registruoti keleivinio transporto paslaugoms;
 - iv) interaktyviems informacijos teikimo savitarnos terminalams, išskyrus mechanizmus, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys.

2. Nepažeidžiant šios direktyvos 27a straipsnio, ši direktyva taikoma šioms po 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos dienos vartotojams teikiamoms paslaugoms:

- a) elektroninių ryšių paslaugoms, išskyrus paslaugas, naudojamas mechanizmų sąveikos paslaugoms teikti;
- b) paslaugoms, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų [...];
- e) e. knygoms ir specialiai programinei įrangai;
- f) e. prekybai;
- d) vartotojų banko paslaugoms;

- c) Šiems keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų elementams:
- i) **interneto svetainėms;**
 - ia) **nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant taikomas programas;**
 - iaa) **elektroniniams bilietams ir elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms;**
 - ii) **informacijos apie transporto paslaugas teikimui, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku; informacinių ekranų atveju reikalavimai taikomi tik Sąjungos teritorijoje naudojamiems interaktyviems ekranams ir**
 - iii) **Sąjungos teritorijoje naudojamiems interaktyviems savitarnos terminalams, išskyrus tuos, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų ir riedmenų, naudojamų bet kuriai tokių keleivinio transporto paslaugų daliai teikti, įmontuotos sudedamosios dalys²⁴.**

[...]

2b.(nauja) Šia direktyva nedaromas poveikis Direktyvai 2002/21/EB²⁵.

6.(nauja) Interneto svetainių atveju ši direktyva netaikoma šiam turiniui:

- i) **iš anksto įrašytoms apibrėžtos trukmės medijoms, kurios buvo paskelbtos iki [direktyvos įsigaliojimo];**
- ii) **internetiniams žemėlapiams ir kartografijos paslaugoms;**
- iii) **trečiųjų asmenų turiniui, kurio atitinkamas paslaugos teikėjas nefinansavo ir nesukūrė ir kurio toks tiekėjas nekontroliuoja.**

3. Išbraukta.

²⁴ Tekstas iš dalies pakeistas dėl nuoseklumo.

²⁵ Kai bus priimtas Europos elektroninių ryšių kodeksas, bus pakeista nuoroda į e. kodeksą.

4.(nauja) Ši direktyva nedaro poveikio Sąjungos ir nacionalinės teisės aktams dėl autorių teisių ir gretutinių teisių, įskaitant Direktyvą 2001/29/EB, [Marakešo direktyvą (2016/0278 (COD)) ir Marakešo reglamentą (2016/0279 (COD))]²⁶, Direktyvą 2006/115/EB dėl nuomos ir panaudos, Direktyvą 2009/24/EB dėl programinės įrangos.

5.(nauja) Ši direktyva nedaro poveikio toliau nurodytiems Sąjungos teisės aktams, įskaitant nuostatas, susijusias su prieinamumu:

- Reglamentui (EB) Nr. 1371/2007²⁷;
- Reglamentui (ES) Nr. 1300/2014²⁸;
- Reglamentui (ES) Nr. 454/2011²⁹;
- Reglamentui (ES) Nr. 181/2011³⁰;
- Reglamentui (ES) Nr. 1177/2010³¹;
- Reglamentui (ES) 1107/2006³² ir
- Reglamentui (ES) 261/2004³³.

²⁶ Marakešo aktus ketinama įtraukti, jei jie bus priimti iki Europos prieinamumo akto priėmimo. Jei tai neįvyks, gali būti nurodyta, kad sąrašas nėra išsamus (tai rodo žodis „įskaitant“).

²⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/TXT/?uri=CELEX:32007R1371>

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32014R1300>

²⁹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2011.123.01.0011.01.ENG

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32011R0181>

³¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/lt/TXT/?uri=CELEX:32010R1177>

³² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32006R1107>

³³ 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantys Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004 2 17, p. 1).

2 straipsnis
Apibrėžtys³⁴

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) **Išbrauktas.**³⁵
- 2) **Išbrauktas.**
- 2a) **taikytini prieinamumo reikalavimai – 3 straipsnyje nurodyti prieinamumo reikalavimai tokiu mastu, kiek jie taikomi atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui pagal 12 straipsnio 1 ir 2 dalis;**
- 3) **Išbrauktas.**
- 4) neįgalieji – **asmenys**, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie sąveikaudami su įvairiomis kliūtimis gali trukdyti jiems visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime lygiai su kitais asmenimis;
- 5) gaminys – tai gamybos proceso metu pagaminta medžiaga, preparatas arba prekė, išskyrus maisto produktus, pašarus, gyvus augalus ir gyvūnus, žmogaus kilmės produktus ir augalinės bei gyvūninės kilmės produktus, tiesiogiai susijusius su jų būsima reprodukcija;
- 8) tiekimas rinkai – gaminio, skirto platinti, vartoti arba naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba nemokamai;
- 9) pateikimas rinkai – gaminio tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;

³⁴ Šia eilės tvarka: bendrosios apibrėžtys, gaminiai apskritai, paslaugos apskritai, su gaminiais ir paslaugomis, atskirais gaminiais (paslaugomis) susijusios bendrosios apibrėžtys, plg. 1 straipsnį.

³⁵ Teksto rezoliucinėje dalyje terminas „*prieinami gaminiai ir paslaugos*“ nevartojamas.

- 20) pašalinimas – priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią tiekimo grandinėje esantį gaminį tiekti rinkai;
- 10) gamintojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gaminį gamina arba užsako jį suprojektuoti ar pagaminti ir jį parduoda savo vardu arba naudodamas savo prekės ženklą;
- 11) įgaliotasis atstovas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris yra gavęs gamintojo rašytinį įgaliojimą veikti jo vardu ir atlikti nurodytas užduotis;
- 12) importuotojas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris Sąjungos rinkai pateikia gaminį iš trečiosios valstybės;
- 13) platintojas – tiekimo grandinėje veikiantis fizinis arba juridinis asmuo, kuris tiekia gaminį rinkai ir nėra nei gamintojas, nei importuotojas;

5a)(naujas)paslauga – paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/123/EB³⁶ 4 straipsnio 1 punkte;

5b)(naujas)paslaugos teikėjas – fizinis arba juridinis asmuo, siūlantis ar teikiantis Sąjungos rinkai skirtą paslaugą. E. knygų atveju sąvoka „paslaugų teikėjas“ gali apimti leidėjus ir kitus ekonominės veiklos vykdytojus, dalyvaujančius tokių knygų platinimo procese;

- 14) ekonominės veiklos vykdytojas – gamintojas, įgaliotasis atstovas, importuotojas, platintojas **arba** paslaugų teikėjas;

³⁶ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

15) vartotojas – fizinis asmuo, kuris įsigyja atitinkamą gaminį arba yra atitinkamos paslaugos gavėjas ne savo prekybos, verslo, amato ar profesijos tikslams;

15a)(naujas) mažosios ir vidutinės įmonės (MVI) – tos kategorijos įmonės, kuriose dirba mažiau negu 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR, ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 43 mln. EUR, tačiau kurioms nepriskiriamos labai mažos įmonės;

16) labai maža įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 2 mln. EUR;

17) darnusis standartas – darnusis standartas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 1 punkto c papunktyje;

18) bendrosios techninės specifikacijos – techninės specifikacijos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 4 punkte, kuriomis sudaromos sąlygos laikytis gaminiui arba paslaugai taikytinų prieinamumo reikalavimų;

19) **Išbrauktas.**

23b)(naujas) bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistema – kompiuterių aparatinės įrangos derinys, kuris sudaro sukomplektuotą kompiuterį, yra įvairios paskirties ir yra pajėgus kartu su atitinkama programine įranga atlikti pačias bendriausias vartotojams reikalingas kompiuterines užduotis ir skirtas vartotojams naudoti; šiai kategorijai priskiriami asmeniniai kompiuteriai, visų pirma staliniai kompiuteriai, knyginiai kompiuteriai, išmanieji telefonai ir planšetiniai kompiuteriai;

- 23)(naujas)** operacinė sistema – programinė įranga, kuria, *inter alia*, valdoma sąsaja su periferine aparatine įranga, numatomos užduotys, paskirstoma atmintinės talpa, ir vartotojui pateikiama numatytoji sąsaja, kai nėra paleista jokia taikomoji programa, įskaitant grafinę vartotojo sąsają, nepriklausomai nuo to, ar tokia programinė įranga yra integruota į bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinę įrangą, ar ji yra savarankiška programinė įranga, skirta naudoti bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinėje įrangoje; tačiau tai nereikia operacinės sistemos paleidyklės, BIOS sistemos ar kitos programinės aparatinės įrangos, kuri reikalinga paleidimo metu arba diegiant operacinę sistemą;
- 23a)(naujas)** vartotojų galinis įrenginys – gaminys, skirtas tam, kad vartotojas galėtų jį prijungti prie tinklo galinio taško, ir kuris gali būti naudojamas prieigai prie paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, arba jų teikimui;
- 24)(naujas)** interaktyvūs kompiuteriniai pajėgumai – funkcijos, kuriomis palaikoma žmogaus ir įtaiso sąveika sudarant galimybes tvarkyti ir perduoti duomenis, balsą ir (arba) vaizdus;
- 7) **elektroninių ryšių** paslaugos – paslaugos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB³⁷ 2 straipsnio c punkte;
- 7a-1)(naujas)** pranešimas dėl skubios pagalbos – galutinio naudotojo ir bendrojo pagalbos centro palaikomi ryšiai naudojantis tarpusavio ryšių paslaugomis, kurių tikslas yra prašyti skubios pagalbos iš pagalbos tarnybų ir ją gauti³⁸;
- 7a-2)(naujas)** bendrasis pagalbos centras (BPC) – fizinė vieta, kurioje pirmiausia priimamas pranešimas dėl skubios pagalbos ir už kurią yra atsakinga valdžios institucija arba valstybės narės pripažinta privati organizacija³⁹;

³⁷ Kai bus priimtas Europos elektroninių ryšių kodeksas, bus pakeista nuoroda į e. kodeksą.

³⁸ Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo šią formuluotę pakeisti nuoroda į e. kodeksą, jei tas aktas bus priimtas iki EPA priėmimo.

³⁹ Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo šią formuluotę pakeisti nuoroda į e. kodeksą, jei tas aktas bus priimtas iki EPA priėmimo.

7a-3)(naujas) pagalbos tarnyba – valstybės narės pripažinta tarnyba, kuri pagal nacionalinės teisės aktus nedelsdama suteikia skubią pagalbą situacijose, kai gresia, visų pirma, tiesioginis pavojus gyvybei ar sunkaus sužeidimo pavojus, pavojus fizinio asmens arba visuomenės sveikatai arba saugai, privačiajam arba viešajam turtui arba aplinkai;⁴⁰

7a-4)(naujas) tikruoju laiku perduodamas tekstas – tekstinis dviejų asmenų arba kelių asmenų pokalbis, kai spausdinamo teksto simboliai siunčiami tokiu būdu, jog naudotojas pokalbį suvokia kaip nenutrūkstamą;

6) audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos – paslaugos, **apibrėžtos** Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/13/ES⁴¹ 1 straipsnio 1 dalies a punkte;

6a)(naujas) [paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – elektroninių ryšių tinklais perduodamos paslaugos, kuriomis naudojamosi siekiant identifikuoti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir susijusias priemones, gauti informaciją apie jas, jas pasirinkti ir peržiūrėti, siekiant užtikrinti jų prieinamumą, kaip nurodyta Direktyvos 2010/13 7 straipsnyje. Tos paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, gali apimti interneto svetaines, internetines taikomasias programas, priedėliais grindžiamas taikomasias programas, taikomasias programas, kurias galima atsisiųsti, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant mobiliąsias programas ir susijusias medijos leistuves, taip pat išmaniosios televizijos paslaugas. Jos taip pat apima elektroninius programų vadovus. Šios paslaugos yra audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurių prieinamumas nėra reglamentuojamas Direktyvoje 201X/XXX, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES, dalis. Jos neapima audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurių prieinamumas reglamentuojamas pagal Direktyvą 2010/13/ES]⁴²;

⁴⁰ Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo šią formuluotę pakeisti nuoroda į e. kodeksą, jei tas aktas bus priimtas iki EPA priėmimo.

⁴¹ 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).

⁴² Tinkamu laiku nuorodos turės būti patikrintos.

- 6b)(naujas)** vartotojų galinis įrenginys su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamas prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – įrenginys, kurio pagrindinė paskirtis yra suteikti prieigą prie paslaugų, apibrėžtų Direktyvos 2010/13/ES 1 straipsnio 1 dalies a punkte, televizijos programų, apibrėžtų tos direktyvos 1 straipsnio 1 dalies e punkte, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, apibrėžtų tos direktyvos 1 straipsnio 1 dalies g punkte ir komercinių audiovizualinių pranešimų, apibrėžtų tos direktyvos 1 straipsnio 1 dalies h punkte;
- 25)(naujas)** e. knyga ir speciali programinė įranga – paslauga, kurią sudaro knygos elektroninės versijos skaitmeninės rinkmenos, prie kurių galima prisijungti, kurias galima naršyti, galim skaityti ir naudoti, ir prieigai prie tokių skaitmeninių rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui skirtos specialios programinės įrangos, įskaitant mobiliąsias programas, pateikimas. Tai neapima programinės įrangos, nurodytos 25a (naujame) punkte pateiktoje apibrėžtyje;
- 25a)(naujas)** e. skaityklė – speciali įranga, apimanti tiek aparatinę, tiek programinę įrangą, naudojama prieigai prie e. knygų rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui;
- 21) e. prekybos paslaugos – paslauga, teikiama nuotoliniu būdu, naudojant interneto svetaines ir mobiliąsias programas, elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį;
- 20a)(naujas)** vartotojų banko paslaugos – toliau nurodytų banko ir finansinių paslaugų, be kita ko, teikiamų naudojant interneto svetaines ir mobiliąsias programas, teikimas vartotojams: kredito sutarčių, kurioms taikoma Vartojimo kreditų direktyva (Direktyva 2008/48/EB) arba Hipotekos kredito direktyva (2014/17/ES); paslaugų, apibrėžtų Finansinių priemonių rinkų direktyvos (FPRD II – 2014/65/ES) I priedo A skirsnio 1–5 punktuose ir B skirsnio 1, 2, 4 ir 5 punktuose; mokėjimo paslaugų, apibrėžtų Mokėjimo paslaugų direktyvos (2015/2366/ES) 4 straipsnio 3 punkte; ir paslaugų, susijusių su mokėjimų sąskaita, apibrėžtų Mokėjimo sąskaitų direktyvoje (2014/92/ES), ir elektroninių pinigų, apibrėžtų Direktyvoje 2009/110/EB;

- 20b)(naujas) mokėjimo terminalas – įrenginys, kurio pagrindinė paskirtis yra sudaryti galimybę atlikti mokėjimus naudojant mokėjimo priemones, kaip apibrėžta Mokėjimo paslaugų direktyvos 2015/2366/ES 4 straipsnio 14 punkte, ne virtualioje aplinkoje, o fizinėje pardavimo vietoje;**
- 7a)(naujas) keleivinio oro transporto paslaugos – komercinės keleivių skraidinimo paslaugos, apibrėžtos Reglamento (EB) Nr. 1107/2006 2 straipsnio 1 punkte, išvykstant iš oro uosto, vykstant per jį tranzitu arba atvykstant į jį, kai oro uostas yra valstybės narės teritorijoje. Tai apima skrydžius iš oro uosto, kuris yra trečiojoje valstybėje, į oro uostą, kuris yra valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia ES vežėjai;**
- 7b)(naujas) keleivinio autobusų transporto paslaugos – paslaugos, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 181/2011 2 straipsnio 1 dalyje;**
- 7c)(naujas) keleivinio geležinkelių transporto paslaugos – visos keleivių vežimo geležinkeliu paslaugos, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 2 straipsnio 1 dalyje, išskyrus paslaugas, apibrėžtas to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje. Tai neapima mieste ir priemiesčiuose teikiamų paslaugų, apibrėžtų Direktyvos 2012/34 3 straipsnio 6 punkte, arba regioninių paslaugų, apibrėžtų tos direktyvos 3 straipsnio 7 punkte;**
- 7d)(naujas) keleivinio vandens transporto paslaugos – keleivių vežimo paslaugos, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1177/2010 2 straipsnio 1 dalyje. Tai neapima paslaugų, nurodytų to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje;**
- 27)(naujas) elektroniniai bilietai – sistemos, kuriose vienkartinį ar daugkartinių kelionės bilietų, kelionės abonementų ar kelionės kredito forma elektroniniu būdu fiziniame transporto biliete ar kitame prietaise, o ne atspausdinant kaip popierinį bilietą, saugomas teisę keliauti suteikiantis dokumentas;**

- 28)(naujas) elektroninių bilietų pardavimo paslaugos – sistemos, kuriose perkami keleivinio transporto bilietai, be kita ko, internetu, naudojantis prietaisu su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, ir pateikiami pirkėjui elektronine forma, kad juos būtų galima atsispausdinti popieriuje arba keliaujant rodyti nešiojamojo prietaiso su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais ekrane.

II SKYRIUS

PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI IR LAISVAS JUDĖJIMAS

3 straipsnis

Prieinamumo reikalavimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad **ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų rinkai tik tuos** 1 straipsnio 1 dalyje nurodytus gaminius **ir teiktų tik tas [...] 1 straipsnio 2 dalyje [...] nurodytas paslaugas, kurie atitinka I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus pagal šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalis, nedarant poveikio šios direktyvos 12 straipsniui.**

2. **Visi 1 straipsnio 1 dalyje išvardyti gaminiai turi atitikti I priedo I skirsnyje išdėstytus taikytinus reikalavimus.**

Visi 1 straipsnio 1 dalyje nurodyti gaminiai, išskyrus b punkte nurodytus savitarnos terminalus, turi atitikti I priedo II skirsnyje išdėstytus reikalavimus.

3. **Nedarant poveikio šios dalies antrai pastraipai, visos 1 straipsnio 2 dalyje išvardytos paslaugos turi atitikti I priedo III ir IV skirsniuose išdėstytus reikalavimus.**

1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytų keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų elementai turi atitikti tik I priedo III skirsnyje išdėstytus reikalavimus.

[...]

4. Paslaugas pagal 1 straipsnio 2 dalį teikiančios labai mažos įmonės atleidžiamos nuo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimų ir prievolių, susijusių su tų reikalavimų laikymusi, laikymosi.
- 5–10. Išbrauktos.
- 11.(nauja) Valstybės narės gali informuoti ekonominės veiklos vykdytojus apie orientacinius pavyzdžius, kaip laikytis I priede išdėstytų prieinamumo reikalavimų, arba apie numatomus jų taikymo rezultatus, pateiktus Ia priede.

3a straipsnis (naujas)

Galiojanti Sąjungos teisė keleivinio transporto srityje

1. Kai prieinama informacija ir informacija apie prieinamumą teikiama laikantis galiojančios Sąjungos teisės keleivinio transporto srityje, laikoma, kad tai daroma laikantis atitinkamų šios direktyvos reikalavimų. Ši galiojanti Sąjungos teisė apima Reglamentą (ES) 1371/2007, Reglamentą (ES) 1300/2014, Reglamentą (ES) 181/2011, Reglamentą (ES) 1177/2010, Reglamentą (EB) 261/2004 ir Reglamentą (EB) 1107/2006. Tais atvejais, kai taikant visas šios direktyvos nuostatas numatomi papildomi reikalavimai, tokie reikalavimai taikomi visapusiškai.

2. Tais atvejais, kai geležinkelio įmonė laikosi prieinamumo reikalavimų, susijusių su jos oficialia interneto svetaine, kaip išdėstyta Reglamente (ES) Nr. 454/2011, laikoma, kad ji laikosi atitinkamų šios direktyvos nuostatų. Kitos geležinkelio paslaugų teikėjų interneto svetainės, kuriomis naudojasi vartotojai, turi atitikti šią direktyvą.
3. Šios direktyvos reikalavimai taip pat taikomi tais atvejais, kai Sąjungos teisėje daroma aiški nuoroda į šią direktyvą.

4 straipsnis

Laisvas judėjimas

Valstybės narės netrukdo jų teritorijoje tiekti rinkai gaminius arba jų teritorijoje teikti paslaugas, kurie atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus. [...]

III SKYRIUS⁴³

SU GAMINIAIS DIRBANČIŲ EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ PRIEVOLĖS

5 straipsnis

Gamintojų prievolės

1. Pateikdami gaminius rinkai gamintojai užtikrina, kad tie gaminiai būtų suprojektuoti ir pagaminti **laikantis pagal šią direktyvą nustatytų** taikytinų prieinamumo reikalavimų.
2. Gamintojai parengia techninius dokumentus pagal II priedą ir atlieka tame priede išdėstyta atitikties vertinimo procedūrą arba paveda ją atlikti.

⁴³ Šis skyrius padalytas į tris dalis, kad būtų aiškiai nurodyta, kurie straipsniai yra skirti gaminiams (5–10), paslaugoms (11) ir tiek gaminiams, tiek paslaugoms (12).

Jeigu taikant tą procedūrą įrodoma, kad gaminys atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, gamintojai parengia ES atitikties deklaraciją ir paženkliną gaminį CE ženklu.

2a.(nauja) Techninius dokumentus ir ES atitikties deklaraciją gamintojai saugo 5 metus nuo gaminio pateikimo rinkai dienos.

3. Gamintojai užtikrina, kad būtų taikomos procedūros, kuriomis būtų garantuojama nuolatinė serijinės gamybos atitiktis. Tinkamai atsižvelgiama į gaminio projekto ar charakteristikų pakeitimus ir į darnųjų standartų ar techninių specifikacijų, kuriais remiantis deklaruojama gaminio atitiktis, pakeitimus.
4. [...]
5. Gamintojai užtikrina, kad ant jų gaminių būtų nurodytas tipo, partijos ar serijos numeris ar kitas elementas, pagal kurį juos galima identifikuoti, arba, jeigu dėl gaminio dydžio ar pobūdžio to neįmanoma padaryti, užtikrina, kad reikiama informacija būtų nurodyta ant pakuotės ar gaminį lydinčiame dokumente.
6. Gamintojai nurodo savo pavadinimą, registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekės ženklą, adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba gaminį lydinčiame dokumente. Turi būti nurodytas vienas adresas, kuriuo galima susisiekti su gamintoju. **Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.**
7. Gamintojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir saugos informacija, parengti vartotojams ir **kitiems** galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė. **Tokios instrukcijos ir informacija, taip pat visas ženklinimas, turi būti aiškūs, suprantami ir įskaitomi.**

8. Gamintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka šios direktyvos, nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, **arba, kai tikslinga**, jį pašalintų iš rinkos [...]. Be to, jei gaminys [...] **neatitinka taikytinų** prieinamumo **reikalavimų**, gamintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, nacionalines kompetentingas institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomasias priemones, kurių imamasi.
9. Gavę motyvuotą nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, gamintojai pateikia visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų **būtinų** veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, **neatitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams**, [...] **visų pirma užtikrindami gaminių atitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams** [...].

6 straipsnis

Įgaliotieji atstovai

1. Gamintojas rašytiniu įgaliojimu gali paskirti įgaliotąjį atstovą. Įgaliotasis atstovas negali būti įgaliojamas vykdyti 5 straipsnio 1 dalyje nustatytas prievolės ir rengti techninius dokumentus.
2. Įgaliotasis atstovas atlieka iš gamintojo gautame įgaliojime nurodytus uždavinius. Įgaliojimu įgaliotajam atstovui leidžiama atlikti bent šiuos veiksmus:

aa) (naujas) 5 metus saugoti EB atitikties deklaraciją ir techninius dokumentus, kad su jais galėtų susipažinti nacionalinės priežiūros institucijos;

- a) gavus motyvuotą nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, pateikti tai institucijai visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus;
- b) nacionalinių kompetentingų institucijų prašymu bendradarbiauti su jomis dėl visų **būtinų** veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos apima jo įgaliojimas, **neatitiktį taikytiniems prienamumo reikalavimams [...]**.

7 straipsnis

Importuotojų prievolės

1. Importuotojai rinkai pateikia tik reikalavimus atitinkančius gaminius.
2. Prieš pateikdami gaminį rinkai, importuotojai užtikrina, kad gamintojas būtų atlikęs II priede išdėstytą tą atitikties vertinimo procedūrą. Jie užtikrina, kad gamintojas būtų parengęs techninius dokumentus, kaip reikalaujama tame priede, kad gaminyje būtų pažymėtas CE ženklas, kad prie jo būtų pridėti reikiami dokumentai ir kad gamintojas būtų įvykdęs 5 straipsnio 5 ir 6 dalyse išdėstytus reikalavimus.
3. Jeigu importuotojas mano arba turi pagrindo manyti, kad gaminyje neatitinka [...] **taikytinų** prienamumo reikalavimų, jis neteikia gaminio rinkai, kol neužtikrinama gaminio atitiktis. Be to, jei gaminyje **neatitinka taikytinų prienamumo reikalavimų**, importuotojas apie tai informuoja gamintoją ir rinkos priežiūros institucijas.

4. Importuotojai nurodo savo pavadinimą, registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekės ženklą, adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba gaminį lydinčiame dokumente. **Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.**
5. Importuotojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir **saugos** informacija, parengti vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė.
6. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminius tenka importuotojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jų atitikčiai **pagal šią direktyvą nustatytiems taikytiniems** prieinamumo reikalavimams.
7. [...]

7a. (nauja) Importuotojai 5 metus saugo ES atitikties deklaracijos kopiją, kad ją galėtų pateikti rinkos priežiūros institucijoms, ir užtikrina, kad šių institucijų prašymams būtų galima pateikti techninius dokumentus.

8. Importuotojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka **šios direktyvos** [...], nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, **arba** [...] jį pašalintų iš rinkos [...]. Be to, jei gaminys [...] **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų**, importuotojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, nacionalines kompetentingas institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie **neatitiktį** ir apie visas taisomąsias priemones, kurių imamasi.

9. Gavę motyvuotą nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, importuotojai pateikia visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų **būtinų** veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, **neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams**.

8 straipsnis

Platintojų prievolės

1. Tiekdami rinkai gaminius, platintojai veikia deramai laikydamiesi šios direktyvos reikalavimų.
2. Prieš tiekdami gaminį rinkai, platintojai patikrina, ar gaminyje paženklintas CE ženklas, ar prie jo pridėti reikiami dokumentai ir instrukcijos bei saugos informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams valstybėje narėje, kurios rinkai turi būti tiekiamas gaminyje, lengvai suprantama kalba, ir ar gamintojas bei importuotojas laikėsi 5 straipsnio 5 ir 6 dalyse ir 7 straipsnio 4 dalyje išdėstytų reikalavimų.
3. Jeigu platintojas mano ar turi priežasčių manyti, kad gaminyje neatitinka [...] **šios direktyvos**, jis netiekia gaminio rinkai, kol neužtikrinama jo atitiktis. Be to, jei gaminyje neatitinka [...] **taikytinų prieinamumo reikalavimų**, platintojas apie tai informuoja gamintoją ir rinkos priežiūros institucijas.
4. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminius tenka platintojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jų atitikčiai [...] **taikytiniems prieinamumo reikalavimams**.

5. Platintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie patiekė rinkai, neatitinka šios direktyvos, pasirūpina, kad būtų imtasi būtinų taisomųjų priemonių siekiant užtikrinti to gaminio atitiktį **arba, kai tikslinga**, jį pašalinti iš rinkos [...]. Be to, jei gaminys **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų**, platintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie pateikė tokius gaminius, nacionalines kompetentingas institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomas priemones, kurių imamasi.

6. Gavę motyvuotą nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, platintojai suteikia visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų **būtinų** veiksmų, kurių imamasi pašalinti gaminių, kuriuos jie patiekė rinkai, **neatitiktį taikytiniems prieinamumo reikalavimams**.

9 straipsnis

Atvejai, kai gamintojų prievolės taikomos importuotojams ir platintojams

Šioje direktyvoje importuotojas arba platintojas laikomas gamintoju ir jam taikomos 5 straipsnyje nustatytos gamintojo prievolės, jei jis gaminį pateikia rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekės ženklą arba taip pakeičia rinkai jau pateiktą gaminį, kad gali būti padarytas poveikis jo atitikčiai šios direktyvos reikalavimams.

10 straipsnis

Su gaminiiais dirbančių ekonominės veiklos vykdytojų identifikavimas

1. Rinkos priežiūros institucijų prašymu **5–8 straipsniuose nurodyti** ekonominės veiklos vykdytojai turi identifikuoti:

- a) visus ekonominės veiklos vykdytojus, kurie jiems tiekė gaminį;
 - b) visus ekonominės veiklos vykdytojus, kuriems jie tiekė gaminį.
2. **5–8 straipsniuose nurodyti** ekonominės veiklos vykdytojai 1 dalyje nurodytą informaciją turi galėti pateikti **5** metų laikotarpį po to, kai gaminys jiems buvo pateiktas, ir **5** metų laikotarpį po to, kai jie patiekė gaminį.

III A SKYRIUS

PASLAUGAS TEIKIANČIŲ EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ PRIEVOLĖS

11 straipsnis

Paslaugų teikėjų prievolės

1. Paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų paslaugos būtų kuriamos ir teikiamos pagal 3 straipsnį.
2. Paslaugų teikėjai parengia būtiną informaciją pagal III priedą, kurioje paaiškinama, kaip paslaugos atitinka **taikytinus [...]** prieinamumo reikalavimus. Informacija skelbiama viešai, raštu ir žodžiu, taip pat ir tokiu būdu, kuris yra prieinamas [...] neįgaliesiems. Paslaugų teikėjai saugo informaciją tol, kol paslauga teikiama.

3. **Nedarant poveikio 27a straipsniui (naujas)** paslaugų teikėjai užtikrina, kad būtų įdiegtos procedūros [...], **kad [...]** paslaugų teikimas ir toliau atitiktų **taikytinus [...]** prieinamumo reikalavimus. Paslaugų teikėjai tinkamai atsižvelgia į paslaugos teikimo charakteristikų pokyčius [...], **taikytinų** prieinamumo reikalavimų pokyčius [...] **ir darniųjų standartų arba techninių specifikacijų, kurių pagrindu pareiškama, kad paslauga atitinka prieinamumo reikalavimus, pokyčius.** Neatitikties atveju paslaugų teikėjai imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų paslaugos atitiktį **taikytiniams [...]** prieinamumo reikalavimams.
4. Gavę motyvuotą nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, paslaugų teikėjai pateikia jai visą paslaugos atitikčiai **taikytiniams [...]** prieinamumo reikalavimams įrodyti būtiną informaciją. Šių institucijų prašymu jie bendradarbiauja su jomis dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant užtikrinti paslaugos atitiktį tiems reikalavimams. **Be to, jei paslauga neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, paslaugų teikėjai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kuriose jie teikia paslaugas, nacionalines kompetingas institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomasias priemones, kurių imamasi.**

III B SKYRIUS
ESMINIS GAMINIŲ AR PASLAUGŲ KEITIMAS IR NEPROPORCINGA NAŠTA
EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJAMS

12 straipsnis⁴⁴

Esminis keitimas ir neproporcinga našta

1. 3 straipsnyje nurodyti prieinamumo reikalavimai taikomi tik tokiu mastu, kad dėl jų nereikėtų taip iš esmės pakeisti [...] gaminio ar paslaugos [...], kad būtų pakeistas pagrindinis gaminio ar paslaugos pobūdis.
2. 3 straipsnyje nurodyti prieinamumo reikalavimai taikomi tik tokiu mastu, kad dėl jų nesusidarytų neproporcinga našta atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams.
5. Tai, ar dėl gaminių arba paslaugų atitikties prieinamumo reikalavimams reikia padaryti esminį keitimą arba susidaro neproporcinga našta, įvertina **ir užfiksuoja dokumentuose** ekonominės veiklos vykdytojas. **Valstybės narės reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai tą vertinimą atliktų prieš pasinaudodami 1 ir 2 dalyse numatyta konkrečiam gaminiui ar paslaugai taikoma išimtimi.**
4. **Ekonominės veiklos vykdytojai, kurių našta, susijusi su prieinamumu, yra kompensuojama finansavimu, skirtu konkrečiai prieinamumui užtikrinti, iš šaltinių, kurie nėra ekonominės veiklos vykdytojo nuosavi ištekliai, nesvarbu, ar šie šaltiniai būtų vieši, ar privatūs, negali teigti, kad dėl 3 straipsnyje nurodytų prieinamumo reikalavimų taikymo susidarytų neproporcinga našta atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams.**

⁴⁴ Palikta ankstesnė dalių numeracija, nors jų eilės tvarka buvo pakeista.

3. Vertindami, ar dėl **gaminio arba paslaugos** [...] atitikties vienam ar keliems prieinamumo reikalavimams nesusidaro neproporcinga našta, ekonominės veiklos vykdytojai atsižvelgia į **IV priede išdėstytus kriterijus. Atlikdamas ir dokumentais pagrįsdamas vertinimą, ar dėl prieinamumo reikalavimų susidaro neproporcinga našta, ekonominės veiklos vykdytojas atlieka bendrą vertinimą taikydamas aktualius IV priede nurodytus kriterijus.**

3c. (nauja) Paslaugų teikėjai, kurie remiasi šio straipsnio 2 dalimi, kiekvienos kategorijos ar rūšies paslaugos atveju neproporcingos naštos vertinimą iš naujo atlieka bent kas penkerius metus, arba kai siūloma paslauga yra keičiama arba kai to paprašo nacionalinė priežiūros institucija.

6. Jei ekonominės veiklos vykdytojai konkretaus gaminio ar paslaugos atžvilgiu pasinaudoja 1 ir 2 dalyse numatyta išimtimi, jie, [...] gavę nacionalinės kompetentingos institucijos prašymą, pateikia 5 dalyje nurodytą vertinimą. Šiuo tikslu jie saugo visus atitinkamus dokumentus 5 metų laikotarpį po to, kai gaminys buvo paskutinį kartą patiektas Sąjungos rinkai, arba 5 metų laikotarpį po to, kai paslauga buvo suteikta.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, jei labai mažos įmonės konkretaus gaminio atžvilgiu pasinaudoja 1 ir 2 dalyse numatyta išimtimi, jos neprivalo parengti rašytinio 3 dalyje nurodyto vertinimo įrodymo, išskyrus tuos atvejus, kai to paprašo nacionalinė kompetentinga institucija. Gavusios tokį prašymą, per pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį tokios įmonės pateikia kompetentingai institucijai faktus, kuriais remiantis buvo nuspręsta, kad dėl tam tikrų gaminių atitikties prieinamumo reikalavimams reikėtų atlikti esminį keitimą ar susidarytų neproporcinga našta.

7. (nauja) Jeigu atlikus 3 dalyje nurodytą vertinimą padaroma išvada, kad reikalaujant užtikrinti, kad visi paslaugos teikėjo naudojami savitarnos terminalai atitiktų 3 straipsnyje nurodytus reikalavimus, susidarytų neproporcinga našta, taip pat įvertinama, ar paslaugos prieinamumą galima užtikrinti kitu būdu, kuris nėra neproporcingas, sudarant galimybę naudotis mažesniu prieinamų savitarnos terminalų skaičiumi.

IV SKYRIUS

DARNIEJI STANDARTAI IR GAMINIŲ BEI PASLAUGŲ BENDROSIOS TECHNINĖS SPECIFIKACIJOS

13 straipsnis

Atitikties prielaida

1. Jei gaminiai ir paslaugos atitinka darniuosius standartus arba tam tikras jų dalis, kurių nuorodos buvo paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, daroma prielaida, kad jie atitinka 3 straipsnyje nurodytus prieinamumo reikalavimus, kuriuos apima tie standartai ar jų dalys.

14 straipsnis

Bendrosios techninės specifikacijos

1. Jei nuoroda į darniuosius standartus nėra paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pagal Reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 ir jei rinkai suderinti reikia daugiau informacijos apie tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimus, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos šios direktyvos I priede išdėstytų prieinamumo reikalavimų bendrosios techninės specifikacijos (BTS). Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis šios direktyvos 24 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Gaminiai ir paslaugos, kurie atitinka 1 dalyje nurodytas BTS ar jų dalis, laikomi atitinkančiais 3 straipsnyje nurodytus prieinamumo reikalavimus, kuriuos apima šios BTS ar jų dalys.

IVA SKYRIUS GAMINIŲ ATITIKTIS IR ŽYMĖJIMAS CE ŽENKLU

15 straipsnis

Gaminių ES atitikties deklaracija

1. ES atitikties deklaracijoje nurodoma, kad įrodyta, jog 3 straipsnyje nurodyti atitinkami prieinamumo reikalavimai yra įvykdyti. Jei buvo pasinaudota 12 straipsnyje numatyta išimtimi, ES atitikties deklaracijoje nurodoma, kuriems prieinamumo reikalavimams ši išimtis taikoma.
2. ES atitikties deklaracijos forma atitinka Sprendimo Nr. 768/2008/EB III priede išdėstytą pavyzdį. Joje įrašoma šios direktyvos II priede nurodyta informacija ir ji nuolat atnaujinama. [...] Ji išverčiama į valstybės narės, kurios rinkai gaminys pateikiamas arba tiekiamas, reikalaujamą kalbą ar kalbas.
3. Kai gaminiui taikomi keli Sąjungos aktai, pagal kuriuos turi būti parengta ES atitikties deklaracija, parengiama visiems tokiems Sąjungos aktams bendra ES atitikties deklaracija. Tokioje deklaracijoje nurodomi susiję aktai ir jų paskelbimo nuorodos.
4. Parengdamas ES atitikties deklaraciją gamintojas prisiima atsakomybę už gaminio atitiktį **šioje direktyvoje nustatytiems reikalavimams.**

16 straipsnis

Bendrieji gaminių žymėjimo CE ženklų principai

Žymėjimui CE ženklų taikomi bendrieji principai, išdėstyti Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnyje.

16a straipsnis (naujas)

Žymėjimo CE ženklų taisyklės ir sąlygos

- 1. Gaminys arba jo duomenų lentelė CE ženklų pažymimi taip, kad šis ženklas būtų matomas, įskaitomas ir neištrinamas. Kai taip pažymėti neįmanoma arba negalima dėl gaminio pobūdžio, CE ženklų pažymima pakuotė ir lydintieji dokumentai.**
- 2. Gaminys CE ženklų pažymimas prieš jį pateikiant rinkai.**
- 3. Valstybės narės naudojami esamais mechanizmais, kad užtikrintų teisingą žymėjimo CE ženklų reglamentuojančios tvarkos taikymą, o netinkamo to ženklo naudojimo atveju imamasi tinkamų veiksmų.**

V SKYRIUS⁴⁵

GAMINIAMS TAIKOMA RINKOS PRIEŽIŪRA IR SĄJUNGOS APSAUGOS PROCEDŪRA

17 straipsnis

Gaminiams taikoma rinkos priežiūra

1. Gaminiams taikoma Reglamento (EB) Nr. 765/2008 15 straipsnio 3 dalis ir **16–19, 21, 23–28 straipsniai** ir 29 straipsnio 2 ir 3 dalys.
2. Vykdydamos gaminių rinkos priežiūrą, **jei ekonominės veiklos vykdytojas pasinaudojo šios direktyvos 12 straipsnyje numatyta išimtimi, taip pat prireikus ir kai tikslinga, atitinkamos rinkos priežiūros institucijos patikrina, ar ekonominės veiklos vykdytojas atliko 12 straipsnyje nurodytą vertinimą, peržiūri tą vertinimą ir jo rezultatus, įskaitant tai, ar buvo tinkamai taikomi IV priede nustatyti kriterijai, ir tikrina atitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams.**
3. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams pageidaujant jiems prieinamu formatu būtų pateikiama rinkos priežiūros institucijų turima informacija apie tai, kaip ekonominės veiklos vykdytojai laikosi [...] atitinkamų prieinamumo reikalavimų, ir 12 straipsnyje numatytų išimčių vertinimas, išskyrus atvejus, kai ši informacija negali būti pateikta dėl konfidencialumo, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 19 straipsnio 5 dalyje.

⁴⁵ Šis skyrius padalytas į dvi dalis, atskiriant gaminių ir paslaugų priežiūrą.

Nacionalinio lygmens procedūra, taikoma dirbant su gaminiais, neatitinkančiais taikytinų prieinamumo reikalavimų

1. Jeigu vienos valstybės narės rinkos priežiūros institucijos [...] turi pakankamo pagrindo manyti, kad gaminys, kuriam taikoma ši direktyva, **neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų** [...], jos atlieka vertinimą, susijusį su atitinkamu gaminiu ir apimančią visus šioje direktyvoje nustatytus **taikytinus prieinamumo reikalavimus**. **Šiuo tikslu** atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai visapusiškai bendradarbiauja su rinkos priežiūros institucijomis.

Jeigu atliekant šį vertinimą rinkos priežiūros institucijos nustato, kad gaminys neatitinka šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų, jos nedelsdamos pareikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas imtųsi visų reikiamų taisomųjų veiksmų, siekiant užtikrinti gaminio atitiktį tiems reikalavimams [...] per jų nustatytą **neatitikties** pobūdį atitinkantį pagrįstą laikotarpį [...].

Rinkos priežiūros institucijos reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų gaminį iš rinkos per papildomą pagrįstą laikotarpį, tik jeigu atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas per antroje pastraipoje nurodytą laikotarpį nesiėmė reikiamų taisomųjų veiksmų.

Antroje ir trečioje pastraipose nurodytoms priemonėms taikomas Reglamento (EB) Nr. 765/2008 21 straipsnis.

2. Jeigu rinkos priežiūros institucijos mano, kad neatitiktis neapsiriboja jų nacionaline teritorija, jos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie vertinimo rezultatus ir apie veiksmus, kurių jų reikalavimu ėmėsi ekonominės veiklos vykdytojas.

3. Ekonominės veiklos vykdytojas užtikrina, kad visų tinkamų taisomųjų veiksmų būtų imtasi visų susijusių gaminių, kuriuos jis patiekė rinkai visoje Sąjungoje, atžvilgiu.
4. Jeigu per 1 dalies **trečioje** pastraipoje nurodytą laikotarpį atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas nesiima reikiamų taisomųjų veiksmų, rinkos priežiūros institucijos imasi visų tinkamų laikinųjų priemonių, kad būtų uždraustas arba apribotas gaminio tiekimas jų nacionalinėms rinkoms **arba** kad gaminys būtų pašalintas iš tos rinkos [...]. Apie tokias priemones rinkos priežiūros institucijos nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.
5. 4 dalyje nurodyta informacija apima visus turimus duomenis, visų pirma duomenis, būtinus norint nustatyti reikalavimų neatitinkantį gaminį, tokio gaminio kilmę, įtariamą neatitiktis [...] pobūdį ir **tuos prieinamumo reikalavimus, kurių tas gaminys neatitinka**, nacionaliniu lygmeniu taikomų priemonių pobūdį ir trukmę bei atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo pateiktus argumentus. Visų pirma rinkos priežiūros institucijos nurodo, ar neatitiktis priežastis yra viena iš šių:
 - a) gaminys neatitinka **taikytinų prieinamumo** reikalavimų [...] arba
 - b) 13 straipsnyje nurodyti darnieji standartai **arba 14 straipsnyje nurodytos bendrosios techninės specifikacijos**, kuriais remiantis padaryta atitiktis prielaida, turi trūkumų.

6. Kitos valstybės narės, nei ta, kuri inicijavo šią procedūrą, nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie visas priimtas priemones ir pateikia visą turimą papildomą informaciją, susijusią su atitinkamo gaminio neatitiktimi, ir informuoja apie savo prieštaravimus, jeigu jos nepitaria nacionalinei priemonei, apie kurią buvo pranešta.
7. Jeigu per tris mėnesius nuo 4 dalyje nurodytos informacijos gavimo nei kuri nors valstybė narė, nei Komisija nepareiškia prieštaravimų dėl laikinosios priemonės, kurios ėmėsi kuri nors valstybė narė, ta priemonė laikoma pagrįsta.
8. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamam gaminiui būtų taikomos tinkamos ribojamosios priemonės, pvz., tas gaminys būtų nedelsiant pašalintas iš jų rinkos.

20 straipsnis

Sjungos apsaugos procedūra

1. Kai, užbaigus 19 straipsnio 3 ir 4 dalyse išdėstytą procedūrą, dėl priemonės, kurios ėmėsi kuri nors valstybė narė, pareiškiami prieštaravimų arba jeigu Komisija mano, kad nacionalinė priemonė prieštarauja Sąjungos teisės aktams, Komisija nedelsdama pradeda konsultacijas su valstybėmis narėmis ir atitinkamu ekonominės veiklos vykdytoju arba vykdytojais ir įvertina nacionalinę priemonę. Remdamasi to vertinimo rezultatais, Komisija nusprendžia, ar nacionalinė priemonė yra pagrįsta.

Komisija skiria šį sprendimą visoms valstybėms narėms ir nedelsdama jį perduoda joms ir atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui arba vykdytojams.

2. Jeigu nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, visos valstybės narės imasi priemonių, būtinų norint užtikrinti, kad reikalavimų neatitinkantis gaminys būtų pašalintas iš jų rinkos, ir atitinkamai informuoja Komisiją. Jeigu nacionalinė priemonė laikoma nepagrįsta, atitinkama valstybė narė tą priemonę panaikina.
3. Jei nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 19 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais darnųjų standartų trūkumais, Komisija taiko Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 11 straipsnyje numatytą procedūrą.
4. (nauja) **Jeigu nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 19 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais bendrųjų specifikacijų trūkumais, Komisija nedelsdama priima įgyvendinimo aktą, kuriuo atitinkama bendroji specifikacija iš dalies pakeičiama arba panaikinama. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 24 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.**

20A straipsnis (naujas)

Formali neatitiktis

1. **Nedarant poveikio 19 straipsniui, jeigu valstybė narė nustato vieną iš toliau nurodytų faktų, ji reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų atitinkamą neatitiktį:**
 - a) **gaminys CE ženklų pažymėtas pažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnį arba šios direktyvos 16B (naują) straipsnį;**
 - b) **gaminys nepažymėtas CE ženklu;**
 - c) **neparengta ES atitikties deklaracija;**
 - d) **ES atitikties deklaracija parengta neteisingai;**

- e) techninių dokumentų nėra arba jie yra neišsamūs;
- f) 5 straipsnio 6 dalyje arba 7 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija nepateikta, yra neteisinga arba neišsamė;
- g) neįvykdytas bet kuris kitas 5 arba 7 straipsnyje numatytas administracinis reikalavimas.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta neatitiktis nepašalinama, atitinkama valstybė narė imasi visų tinkamų priemonių, kad būtų apribotas ar uždraustas gaminio tiekimas rinkai arba užtikrinta, kad gaminys būtų pašalintas iš rinkos.

VA SKYRIUS PASLAUGŲ ATITIKTIS

18 straipsnis

Paslaugų atitiktis

1. Valstybės narės nustato, įgyvendina ir reguliariai atnaujina atitinkamas procedūras, kurias taikant būtų:
 - a) patikrinta 1 straipsnio 2 dalyje išvardytų paslaugų atitiktis šioje direktyvoje išdėstytiems reikalavimams, **įskaitant** 12 straipsnyje numatytų išimčių įvertinimą, **kurio atžvilgiu 17 straipsnio 2 dalis taikoma *mutatis mutandis***;
 - b) imtasi tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų apie klausimus, susijusius su 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų paslaugų neatitiktimi 3 straipsnyje išdėstytiems prieinamumo reikalavimams;
 - c) patikrinta, ar ekonominės veiklos vykdytojas ėmėsi būtinų taisomųjų veiksmų.

2. Valstybės narės paskiria **paslaugų atitikties** institucijas, atsakingas už 1 dalyje nurodytų procedūrų įgyvendinimą.

Valstybės narės užtikrina, kad visuomenė būtų informuojama apie pirmoje pastraipoje nurodytų institucijų buvimą, pareigas ir pavadinimą. Tos institucijos paprašytos teikia šią informaciją prieinamu formatu.

VI SKYRIUS

PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI KITUOSE SAJUNGOS TEISĖS AKTUOSE

21 straipsnis

Prieinamumo reikalavimų taikymas kitiems Sąjungos teisės aktams

Išbrauktas.

22 straipsnis

Neproporcinga našta

Išbrauktas.

23 straipsnis

Kitų Sąjungos teisės aktų bendrosios techninės specifikacijos

Išbrauktas.

VII SKYRIUS
[...] ⁴⁶ BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

25 straipsnis
Vykdyimo užtikrinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų ir veiksmingų priemonių šios direktyvos laikymuisi užtikrinti.
2. 1 dalyje nurodytas priemonės sudaro:
 - a) nuostatos, pagal kurias vartotojas gali pagal nacionalinę teisę kreiptis į teismus arba kompetentingas administracines įstaigas, kad užtikrintų nuostatų, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, laikymąsi;
 - b) nuostatos, pagal kurias viešojo sektoriaus įstaigos ar privačios asociacijos, organizacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurie yra teisėtai suinteresuoti, kad būtų užtikrintas šios direktyvos nuostatų laikymasis, gali pagal nacionalinę teisę skundo pateikėjo vardu **arba jį remdami su jo pritarimu dalyvauti** teismuose arba kompetentingose administracinėse įstaigose vykstančiame **bet kokiame teismo ir (arba) administraciniame procese, numatytame siekiant užtikrinti** šioje direktyvoje **nustatytų prievolių vykdymą [...]**.

⁴⁶ Teisininkų lingvistų pakeitimas

26 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos.
2. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. **Jos turi būti adekvačios atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį ir aplinkybes.**
3. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.
4. Skiriant sankcijas atsižvelgiama į reikalavimų nesilaikymo mastą, įskaitant atitinkamų reikalavimų neatitinkančių gaminių ir (arba) paslaugų skaičių ir į poveikį patiriančių žmonių skaičių.

27 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę⁴⁷

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [... *įrašyti datą* – **treji metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos**] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos **nedelsdamos** pateikia Komisijai **tų teisės aktų nuostatų tekstą [...]**.
2. Tas **nuostatas** jos taiko nuo [... *įrašyti datą*– **šešeri metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos**].

⁴⁷ Šio straipsnio pakeitimais atsižvelgiama į Bendrame taisyklių rinkinyje pateiktas formuluotes.

3. Valstybės narės, priimdamos tas **nuostatas**, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
4. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.
5. **Išbrauktas.**

27a straipsnis (naujas)
Pereinamojo laikotarpio priemonės

1. **Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, valstybės narės nustato [5] metų trukmės pereinamąjį laikotarpį po šios direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos datos, per kurį paslaugų teikėjai gali toliau teikti savo paslaugas naudodami gaminius, kuriuos jie iki tos datos teisėtai naudojo teikdami panašias paslaugas. Paslaugų sutartys, užbaigtos iki šios direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos datos, gali būti tęsiamos be pakeitimų, kol nustoja galioti.**
2. **Valstybės narės nustato, kad savitarnos terminalai, kuriuos paslaugų teikėjai teisėtai naudojo teikdami paslaugas iki šios direktyvos 27 straipsnio 2 straipsnyje nurodytos datos, tai paslaugai teikti gali būti naudojami, kol bus pakeisti arba kol pasibaigs jų naudojimo trukmės laikotarpis, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų.**

28 straipsnis
Ataskaitos ir peržiūra

Komisija ne vėliau kaip [... *įrašyti datą - penkeri metai nuo šios direktyvos taikymo pradžios*] ir vėliau kas penkerius metus pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui šios direktyvos taikymo ataskaitą.

1. Šioje ataskaitoje, *inter alia*, atsižvelgiant į socialinius, ekonominius ir technologinius pokyčius, apžvelgiama gaminių ir paslaugų prieinamumo raida, **technologinis susisaistymas, kliūtys inovacijoms** ir poveikis ekonominės veiklos vykdytojams bei neįgaliesiems, kai įmanoma nurodant galimas naštos sumažinimo sritis, siekiant įvertinti poreikį peržiūrėti šią direktyvą. **Ataskaitoje taip pat įvertinamas šios direktyvos 12 straipsnio taikymo ir paslaugas teikiančioms labai mažoms įmonėms taikomos išimties poveikis vidaus rinkos veikimui.**
2. Valstybės narės laiku pateikia Komisijai visą šiai ataskaitai parengti būtiną informaciją.
3. Komisijos ataskaitoje atsižvelgiama į ekonominę veiklą vykdančių suinteresuotųjų subjektų ir atitinkamų nevyriausybinų organizacijų, įskaitant neįgaliųjų organizacijas, [...] nuomonę.

29 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

30 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta [...],

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas Pirmininkas

3 STRAIPSNYJE NURODYTI GAMINIŲ IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI⁴⁸

I SKIRSNIS. BENDRI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU VISAIS GAMINIAIS, KURIEMS PAGAL 1 STRAIPSNIO 1 DALĮ TAIKOMA ŠI DIREKTYVA

Gaminiai turi būti projektuojami ir gaminami tokiu būdu, kad jais galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, ir kartu su jais turi būti pateikiama prieinama informacija apie jų veikimą ir jų prieinamumo savybes.

1. Informacijos teikimo reikalavimai:

- a) informacija apie gaminio naudojimą, pateikiama ant paties gaminio (etiketės, instrukcijų, įspėjimo), turi būti:
 - i) pateikiama keliomis joslėmis atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiama suprantamai⁴⁹;
 - iii) pateikiama naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti;
 - iv) pateikiama tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
- b) gaminio naudojimo instrukcijos, pateikiamos ne ant paties gaminio, bet naudojant gaminį arba per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, įskaitant gaminio prieinamumo funkcijas, jų aktyvumą ir jų sąveikumą su pagalbiniais sprendimais, turi būti:
 - i) pateikiamos keliomis joslėmis atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiamos suprantamai⁵⁰;
 - iii) naudotojams pateikiamos taip, kad jie galėtų jas suvokti;
 - iv) pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;

⁴⁸ I priedo ir Ia priedo numeracija išdėstyta nuosekliai.

⁴⁹ *(Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)*

⁵⁰ Ten pat.

- v) instrukcijų turinys turi būti pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis joslėmis atpažįstamu būdu, ir
- vi) prie jų turi būti pridėdamas alternatyviai išdėstytas bet koks netekstinis turinys;
- vii) pateikiamos įtraukiant gaminio naudotojo sąsajos aprašymą (tvarkymas, valdymas ir grįžtamoji informacija, įvestis ir išvestis), kaip nustatyta pagal 2 poskirsinį;
- viii) pateikiamos įtraukiant gaminio funkcionalumo, užtikrinamo funkcijomis, kurių tikslas – atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius pagal 2 poskirsinį, aprašymą;
- ix) pateikiamos įtraukiant programinės ir aparatinės gaminio sąsajos su pagalbinais prietaisais aprašymą.

2. Naudotojo sąsaja ir funkcionalumo projektavimas.

Gaminys, įskaitant jo naudotojo sąsają, turi turėti savybių, elementų ir funkcijų, kuriomis būtų sudaromos sąlygos neįgaliųjų prieigai prie gaminio, jo suvokimui, naudojimui, supratimui ir valdymui užtikrinant, kad:

- a) jei numatyta, kad gaminiu bus palaikomas ryšys, įskaitant asmenų tarpusavio ryšį, naudojimą, informavimą, valdymą ir orientavimą, tai būtų galima daryti keliomis joslėmis atpažįstamu būdu; į tai įeina regos, klausos, kalbos ir taktilinių alternatyvų pateikimas;
- b) jei gaminyje naudojama kalbinė funkcija, jame ryšio palaikymui, naudojimui, valdymui ir orientavimui būtų numatytos kalbos ir balsinės įvesties alternatyvos;
- c) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė ryšių palaikymo, informavimo ir naudojimo tikslais lanksčiai keisti dydį, ryškumą ir kontrastą, taip pat užtikrinti sąveikumą su naršyti sąsajoje padedančiomis programomis ir pagalbinais prietaisais;
- d) jei gaminyje naudojamos spalvos, kai pateikiama informacija, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva spalvoms;
- e) jei gaminyje naudojami garsiniai signalai, kai pateikiama informacija, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva garsiniams signalams;

- f) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė lanksčiai pagerinti vaizdo aiškumą;
- g) jei gaminyje naudojamas garsas, jame būtų numatyta galimybė naudotojui valdyti garsą ir greitį, ir numatytos geresnės garsinės funkcijos, įskaitant aplinkinių gaminių skleidžiamų trukdančių garso signalų sumažinimą ir garso aiškumą;
- h) jei gaminį reikia naudoti ir valdyti rankiniu būdu, jame būtų numatyta nuosekliojo valdymo funkcija ir valdymo naudojant smulkiąją motoriką alternatyvos, išvengiant poreikio valdymui naudoti kelis veiksmus vienu metu, ir būtų galima naudoti lytėjimo būdu atskiriamas dalis;
- i) būtų vengiama gaminyje įdiegti veikimo režimus, kuriuos naudojant reikėtų pernelyg toli ištiesi ranką ar naudoti didelę jėgą;
- j) būtų vengiama gaminiu sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai;
- k) gaminiu būtų saugomas naudotojo privatumas, kai jis naudojasi prieinamumo savybėmis;
- l) gaminyje būtų numatoma alternatyva biometriniam tapatybės nustatymui ir valdymui;
- m) gaminyje būtų užtikrintas funkcijų nuoseklumas ir suteikta pakankamai laiko ir lankstumo sąveikai;
- n) gaminyje būtų įdiegta programinė ir aparatinė įranga, skirta sąsajai su pagalbinėmis technologijomis užtikrinti;
- o) gaminys atitiktų toliau nurodytus konkrečiam sektoriui taikomus reikalavimus:
 - i) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami elektroninių ryšių paslaugoms teikti:
 - jei tokie gaminiai turi ne tik balso, bet ir teksto funkcijas, turi būti numatyta galimybė tvarkyti tikruoju laiku perduodamą tekstą;
 - jei jie kartu su teksto ir balso funkcijomis arba derinant su jomis turi vaizdo funkcijas, turi būti numatyta viso pokalbio valdymo galimybė, įskaitant balso, tikruoju laiku perduodamo teksto ir vaizdo medžiagos sinchronizavimą;
 - turi būti vengiama trukdžių pagalbiniam prietaisams;
 - ii) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:
 - neįgaliesiems turi būti sudaryta galimybė naudotis prieinamumo komponentais, kuriuos suteikia audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjas, susijusiais su naudotojo prieiga, pasirinkimu, valdymu, personalizavimu ir perdavimu į pagalbinius prietaisus.

**II SKIRSNIS. SU 1 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTAIS GAMINIAIS, IŠSKYRUS
1 STRAIPSNIO 1 DALIES B PUNKTE NURODYTUS SAVITARNOS TERMINALUS, SUSIJĘ
PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI**

Be to, kas nurodyta I skirsnyje, siekiant užtikrinti, kad gaminiais, kuriems taikomas šis skirsnis, galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, šių gaminių pakuotės ir instrukcijos turi būti prieinamos. Tai reiškia, kad:

- a) gaminio pakuotė, įskaitant joje pateikiamą informaciją (pvz., apie atidarymą, uždarymą, naudojimą, šalinimą), įskaitant, kai numatyta, informaciją apie gaminio prieinamumo charakteristikas, turi būti prieinama;
- b) gaminio montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijos, pateikiamos ne ant paties gaminio, bet per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, turi atitikti šiuos reikalavimus:
 - i) turi būti pateikiamos keliomis juslėmis atpažįstamu būdu;
 - ii) turi būti pateikiamos suprantamai⁵¹;
 - iii) turi būti pateikiamos naudotojams taip, kad jie galėtų jas suvokti;
 - iv) turi būti pateikiamos naudojant tinkamo dydžio ir tipo šriftą atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
 - v) instrukcijų turinys turi būti pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis juslėmis atpažįstamu būdu, o
 - vi) prie instrukcijų, kuriose esama bet kokių netekstinių turinio elementų, tas turinys turi būti pridedamas alternatyviai išdėstytas.

⁵¹ (Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)

III SKIRSNIS. BENDRI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU VISOMIS PASLAUGOMIS, KURIOMS PAGAL 1 STRAIPSNIO 2 DALĮ TAIKOMA ŠI DIREKTYVA

Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, jos teikiamos:

- a) užtikrinant teikiant paslaugas naudojamų gaminių prieinamumą pagal šio priedo I skirsnį ir atitinkamais atvejais – jo II skirsnį;
- b) teikiant informaciją apie paslaugos veikimą ir, kai teikiant paslaugas naudojami gaminiai, jų ryšį su šiais gaminiais, taip pat informaciją apie jų prieinamumo charakteristikas ir sąveikumą su pagalbinais prietaisais ir priemonėmis:
 - i) užtikrinant informacijos prieinamumą keliomis joslėmis atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiant informaciją suprantamai⁵²;
 - iii) pateikiant informaciją naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti;
 - iv) pateikiant informacijos turinį teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie naudotojams gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis joslėmis atpažįstamu būdu;
 - v) naudojant tinkamo dydžio ir tipo šriftą atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
 - vi) papildant bet kokį netekstinį turinį alternatyviu to turinio išdėstymu ir
 - vii) pateikiant elektroninę informaciją, reikalingą atitinkamai paslaugai teikti, nuosekliai ir tinkamai, kad ji būtų suvokiama, ją būtų galima naudoti, ji būtų suprantama ir tvari;
- c) užtikrinant, kad interneto svetainėse ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamos paslaugos, įskaitant susijusias mobiliąsias programėles, būtų nuosekliai ir tinkamai prieinamos, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios.

⁵² (Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)

IV SKIRSNIS. PAPILDOMI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU KONKREČIOMIS PASLAUGOMIS:

Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, jos teikiamos užtikrinant funkcijas, praktiką, politiką, procedūras ir paslaugos teikimo pakeitimus, kad būtų atsižvelgiama į neįgaliųjų poreikius:

i) elektroniniai ryšiai ir pranešimai dėl skubiosios pagalbos:

- 1. pateikiamas tikroju laiku perduodamas tekstas, kuriuo papildomas balso ryšys;**
- 2. pateikiamas visas pokalbis, kai balso ryšys papildomas vaizdo ryšiu;**
- 3. užtikrinama, kad pranešimai dėl skubiosios pagalbos naudojant balsą, tekstą (įskaitant tikroju laiku perduodamą tekstą) ir vaizdo ryšį, kai teikiama, perduodant būtų sinchronizuojami kaip visas pokalbis ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų būtų perduodami BPC, paskirtam atsakyti tomis ryšių priemonėmis;**

ii) paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:

- 1. [pateikiami elektroniniai programų gidai, kurie yra suvokiami, juos galima naudoti, jie yra suprantami ir tvarūs ir jais teikiama informacija apie prieinamumo galimybes,];**
- 2. užtikrinama, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumo savybės, kaip nurodyta Direktyvos 2010/13/ES 7 straipsnyje, būtų visapusiškai perduodamos užtikrinant tinkamą tikslaus perteikimo kokybę ir sinchronizuojant garsą ir vaizdą, o naudotojams būtų sudarytos sąlygos valdyti jų perteikimą ir naudojimą;**

iii) e. knygos:

- 1. kai e. knygoje esama ne tik teksto, bet ir garsinio turinio, užtikrinama, kad būtų numatytas teksto ir garsinio turinio sinchronizavimas;**
- 2. užtikrinama, kad e. knygų skaitmeninės rinkmenos nekliudytų pagalbinėms technologijoms tinkamai veikti;**
- 3. užtikrinama prieiga prie turinio, rinkmenos turinio naršymas ir formatas, įskaitant dinamišką formatą, pateikiant turinį suteikiama struktūra, lankstumas ir pasirinkimo galimybė;**

4. užtikrinama, kad jas būtų galima rasti per metaduomenis pateikiant informaciją apie jų prieinamumo savybes;
5. užtikrinama, kad skaitmeninių teisių valdymo priemonės neblokuotų prieinamumo savybių;

iv) e. prekyba:

1. teikiama informacija apie parduodamų gaminių ir paslaugų prieinamumą, kai šią informaciją teikia atsakingas ekonominės veiklos vykdytojas;
2. užtikrinamas tapatybės nustatymo, saugumo ir mokėjimo funkcijų prieinamumas, kai jos teikiamos kaip paslaugos, o ne gaminio dalis, užtikrinant, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios;
3. numatomi identifikavimo metodai, elektroniniai parašai ir mokėjimo paslaugos, kurios būtų suvokiamos, tinkamos naudoti, suprantamos ir tvarios;

v) banko paslaugos:

1. numatomi identifikavimo metodai, elektroniniai parašai ir mokėjimo paslaugos, kurios būtų suvokiamos, tinkamos naudoti, suprantamos ir tvarios.

V SKIRSNIS. KONKRETŪS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU ATSLIEPIMU Į SKAMBUČIUS EUROPOS BENDRUOJU PAGALBOS TELEFONO NUMERIU 112:

[...]

**ORIENTACINIAI PAVYZDŽIAI, KAIP BŪTŲ GALIMA LAIKYTIS I PRIEDE
IŠDĖSTYTŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMŲ, REZULTATŲ, KURIŲ TURĖTŲ BŪTI
PASIEKTA, PAVYZDŽIAI, ARBA JŲ ELEMENTŲ PAVYZDŽIAI**

**I SKIRSNIS. BENDRI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU VISAIS
GAMINIAIS, KURIEMS PAGAL 1 STRAIPSNIO 1 DALĮ TAIKOMA ŠI DIREKTYVA**

Gaminiai turi būti projektuojami ir gaminami tokiu būdu, kad jais galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, ir kartu su jais turi būti pateikiama prieinama informacija apie jų veikimą ir jų prieinamumo savybes.

1. Pavyzdžiai, kaip laikytis su informacijos teikimu susijusių prieinamumo reikalavimų:

- a) informacija apie gaminio naudojimą, pateikiama ant paties gaminio (etiketės, instrukcijų, įspėjimo), turi būti:
 - i) pateikiama keliomis juslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, pateikiant vaizdinę ir taktilinę informaciją arba vaizdinę ir garsinę informaciją nurodant vietą, kur į savitarnos terminalą įdedama kortelė, kad juo galėtų naudotis ir aklieji bei kurtieji);
 - ii) pateikiama suprantamai⁵³ (pavyzdžiui, nuosekliai vartojant tuos pačius žodžius arba laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad ją galėtų geriau suprasti ir protinę negalią turintys asmenys);
 - iii) pateikiama naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti (pavyzdžiui, pateikiant ją taktilinio reljefo formatu arba garsiniu signalu kartu su tekstiniu įspėjimu, kad įspėjimą galėtų suvokti aklieji);

⁵³ (Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)

- iv) pateikiama tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų; (pavyzdžiui, kad tekstą galėtų perskaityti ir silpnaregiai);

- b) gaminio naudojimo instrukcijos, pateikiamos ne ant paties gaminio, bet pateikiamos naudojant gaminį arba per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, įskaitant gaminio prieinamumo funkcijas, jų aktyvavimą ir jų sąveikumą su pagalbinais sprendimais, turi būti:
 - i) pateikiamos keliomis juslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, pateikiant elektronines rinkmenas, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji);
 - ii) pateikiamos suprantamai⁵⁴ (pavyzdžiui, nuosekliai vartojant tuos pačius žodžius arba laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad jas galėtų geriau suprasti ir protinę negalią turintys asmenys);
 - iii) naudotojams pateikiamos taip, kad jie galėtų jas suvokti (pavyzdžiui, subtitrų forma, kai pateikiamas vaizdo įrašas su instrukcijomis);
 - iv) pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu, atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų (pavyzdžiui, kad tekstą galėtų perskaityti ir silpnaregiai);
 - v) instrukcijų turinys turi būti pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis juslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, išspausdintas Brailio raštu, kad jomis galėtų naudotis aklasis), ir
 - vi) prie jų turi būti pridamas alternatyviai išdėstytas bet koks netekstinis turinys (pavyzdžiui, prie diagramos būtų pridamas tekstinis aprašymas, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi).

⁵⁴ Ten pat.

- vii) pateikiamos kartu su gaminio naudotojo sąsajos (tvarkymo, valdymo ir grįžtamosios informacijos, įvesties ir išvesties) aprašymu pagal 2 poskirsinį;
- viii) pateikiamos kartu su gaminio, kuris teikiamas užtikrinant funkcijas, kurių tikslas – atsižvelgti į neįgaliųjų poreikius, funkcijų aprašymu pagal 2 poskirsinį;
- ix) pateikiamos kartu su programinės ir aparatinės gaminio sąsajos su pagalbinais prietaisais (pavyzdžiui, bankomate numatant lizdą ir programinę įrangą, kad būtų galima prijungti ausines ir per jas ekrane rodomą tekstą būtų galima išgirsti) aprašymu.

2. Prieinamumo reikalavimų, susijusių su naudotojo sąsajos ir funkcijų projektavimu, laikymosi pavyzdžiai:

Gaminys, įskaitant jo naudotojo sąsają, turi turėti savybių, elementų ir funkcijų, kuriais būtų sudaromos sąlygos neįgaliesiems pasinaudoti prieiga prie gaminio, jį suvokti, juo naudotis, jį suprasti ir valdyti.

- a) jei numatyta, kad gaminiu bus palaikomas ryšys, įskaitant asmenų tarpusavio ryšį, naudojimą, informavimą, valdymą ir orientavimą, tai būtų galima daryti keliomis juoslėmis atpažįstamu būdu; tai, be kita ko, turėtų apimti alternatyvų regos, klausos, kalbos ir taktiliniams elementams pateikimą (pavyzdžiui, žodinių ir tekstinių instrukcijų pateikimą arba jutiklinių klavišų instaliavimą klaviatūroje, kad gaminiu galėtų naudotis ir aklieji arba neprigirdintys asmenys);
- b) jei gaminyje naudojama kalbinė funkcija, jame ryšio palaikymui, naudojimui, valdymui ir orientavimui turi būti numatytos kalbinės ir balsinės įvesties alternatyvos (pavyzdžiui, savitarnos terminalas, kuris duoda žodinius nurodymus, taip pat turėtų tai daryti teksto ar vaizdų forma, kad reikiamus veiksmus galėtų atlikti ir kurtieji);

- c) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame turi būti numatyta galimybė ryšių palaikymo, informavimo ir naudojimo tikslais lanksčiai keisti dydį, ryškumą ir kontrastą, taip pat užtikrinti sąveikumą su naršyti sąsajoje padedančiomis programomis ir pagalbinais prietaisais (pavyzdžiui, naudotojams sudarant galimybę padidinti tekstą, priartinti tam tikrą piktogramą ar padidinti kontrastą, kad informacija galėtų suvokti ir silpnaregiai);
- d) jei gaminyje informacijai pateikti, veiksmui nurodyti, prašymui reaguoti ar elementams nustatyti naudojamos spalvos, jame turi būti numatyta alternatyva spalvoms (pavyzdžiui, be to, kad pasirenkant galimybę būtų galima paspausti žalią arba raudoną mygtuką, ant tų mygtukų taip pat galėtų būti užrašytos tos galimybės, kad pasirinkti galėtų ir daltonikai);
- e) jei gaminyje informacijai pateikti, veiksmui nurodyti, prašymui reaguoti ar elementams nustatyti naudojami garsiniai signalai, jame turi būti numatyta alternatyva garsiniams signalams (pavyzdžiui, kai kompiuteris siunčia klaidos signalą, ši klaida taip pat galėtų būti nurodyta tekstiniame pranešime arba vaizde, kad ir kurtieji suvoktų, jog įvyko klaida);
- f) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai arba garsas, jame turi būti numatyta galimybė lanksčiai pagerinti vaizdo ir garso aiškumą (pavyzdžiui, gali būti numatoma galimybė papildomai reguliuoti priekinių vaizdų kontrastą, kad juos galėtų matyti ir silpnaregiai);
- g) jei gaminyje naudojamas garsas, jame turi būti numatyta galimybė naudotojui valdyti garsą ir greitį, ir numatytos geresnės garsinės funkcijos, įskaitant aplinkinių gaminių skleidžiamų trukdančių garso signalų sumažinimą (pavyzdžiui, sudarant galimybę telefono naudotojui reguliuoti garsą ir sumažinti trukdžius klausos aparatams, kad telefonu galėtų naudotis ir neprisigirdintys asmenys);

- h) jei gaminį reikia naudoti ir valdyti rankiniu būdu, jame turi būti numatyta nuosekliojo valdymo funkcija ir valdymo naudojant smulkiąją motoriką alternatyvos, išvengiant poreikio valdymui naudoti kelis veiksmus vienu metu, ir turi būti galima naudoti lytėjimo būdu atskiriamas dalis (pavyzdžiui, numatant didesnius ir aiškiai atskirtus jutiklinio ekrano mygtukus, kad juos galėtų paspausti ir drebulio negalintys suvaldyti asmenys);**
- i) turi būti vengiama gaminyje įdiegti veikimo režimus, dėl kurių reikėtų pernelyg toli ištiesti ranką ar naudoti didelę jėgą (pavyzdžiui, užtikrinant, kad mygtukams paspausti nereikėtų daug jėgos, kad jais galėtų naudotis ir motorikos sutrikimų turintys asmenys);**
- j) turi būti vengiama gaminiu sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai (pavyzdžiui, vengiama mirgančių vaizdų, kad nekiltų rizika asmenims, kuriems tai gali sukelti traukulių);**
- k) gaminiu turi būti saugomas naudotojo privatumas, kai jis naudojasi prieinamumo savybėmis (pavyzdžiui, sudarant sąlygas naudotis ausinėmis, kai bankomate yra numatytas žodinės informacijos pateikimas);**
- l) gaminyje turi būti numatoma alternatyva biometriniams tapatybės nustatymui ir valdymui (pavyzdžiui, kaip alternatyvą pirštų atspaudų atpažinimui leidžiant naudotojams, kurie negali naudotis rankomis, pasirinkti telefono užrakinimo arba atrakinimo slaptažodį);**
- m) gaminyje turi būti užtikrintas funkcijų nuoseklumas ir suteikta pakankamai laiko ir lankstumo sąveikai (pavyzdžiui, užtikrinant, kad programinė įranga reaguotų nuspėjamu būdu, kai atliekamas tam tikras veiksmas, ir suteikiant pakankamai laiko slaptažodžiui įvesti, kad gaminiu lengvai galėtų naudotis ir protinę negalią turintys asmenys);**
- n) gaminyje turi būti įdiegta programinė ir aparatinė įranga, skirta sąsajai su pagalbinėmis technologijomis užtikrinti (pavyzdžiui, sujungiamo su atnaujinamu Brailio rašto ekranu, kad kompiuteriu galėtų naudotis ir aklieji);**

- o) gaminys turi atitikti šiuos konkrečiam sektoriui taikomus reikalavimus:**
- i) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami elektroninių ryšių paslaugoms teikti:**
- jei tokie gaminiai turi ne tik balso, bet ir teksto funkcijas, turi būti numatyta galimybė tvarkyti tikroju laiku perduodamą tekstą (pavyzdžiui, mobiliuoju telefonu turi būti galima valdyti pokalbius tikroju laiku, kad ir neprigirdintys asmenys galėtų interaktyviai keisti informaciją);
 - jei tokie gaminiai kartu su teksto ir balso funkcijomis arba derinant su jomis turi vaizdo funkcijas, turi būti numatyta galimybė valdyti visą pokalbį, įskaitant sinchronizuotą balsą, tikroju laiku perduodamą tekstą ir vaizdo medžiagą;
 - turi būti vengiama trukdžių pagalbiniais prietaisams (pavyzdžiui, sudarant sąlygas tuo pačiu metu rodyti vaizdą gestų kalba ir rašyti tekstinį pranešimą, kad tarpusavyje galėtų bendrauti du kurtieji arba kad kurčiasis galėtų bendrauti su girdinčiu asmeniu);
- ii) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:**
- neįgaliesiems turi būti sudaryta galimybė naudotis prieinamumo komponentais, kuriuos teikia audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjas, susijusiais su naudotojo prieiga, pasirinkimu, valdymu, personalizavimu ir perdavimu į pagalbinius prietaisus (pavyzdžiui, užtikrinant, kad priedėlis transliuotų kurtiesiems skirtus subtitrus).

**II SKIRSNIS. SU 1 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTAIS GAMINIAIS, IŠSKYRUS
1 STRAIPSNIO 1 DALIES B PUNKTE NURODYTUS SAVITARNOS TERMINALUS, SUSIJĘ
PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI**

Prieinamumo reikalavimų, susijusių su pakuotėmis ir instrukcijomis, laikymosi pavyzdžiai:

- a) gaminio pakuotė, įskaitant joje pateikiamą informaciją (pvz., apie atidarymą, uždarymą, naudojimą ir šalinimą), įskaitant, jei pateikiama, informaciją apie gaminio prieinamumo charakteristikas, turi būti prieinama (pavyzdžiui, ant pakuotės nurodant, kad telefonas turi neįgaliesiems skirtų prieinamumo funkcijų);
- b) gaminio montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijos, kurios nėra pateiktos ant paties gaminio, bet pateikiamos kitais būdais, pavyzdžiui, interneto svetainėje, turi atitikti toliau nurodytus reikalavimus, kurių galėtų būti laikomasi taip, kaip nurodyta kiekviename iš toliau išvardytų pavyzdžių:
 - i) jos turi būti pateikiamos keliomis juslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, pateikiant elektronines rinkmenas, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis ir aklieji);
 - ii) jos turi būti pateikiamos suprantamai⁵⁵ (pavyzdžiui, nuosekliai vartojant tuos pačius žodžius arba laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad jas galėtų geriau suprasti ir protinę negalią turintys asmenys);

⁵⁵ (Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)

- iii) jos turi būti pateikiamos naudotojams taip, kad jie galėtų jas suvokti (pavyzdžiui, pateikiant taktilinio reljefo formatu arba garsiniu signalu, kai rodomas tekstinis įspėjimas, kad įspėjimą galėtų gauti ir aklieji);
- iv) jos turi būti pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu, atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas, ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų (pavyzdžiui, kad tekstą galėtų perskaityti ir silpnaregiai);
- v) instrukcijų turinys turi būti pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis joslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, išspausdintas Brailio raštu, kad jį galėtų perskaityti aklausi), ir
- vi) instrukcijose, kuriose esama netekstinių turinio elementų, tas turinys turi būti pateikiamas ir alternatyviu būdu (pavyzdžiui, prie diagramos pridedant tekstinį aprašymą, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi).

III SKIRSNIS. BENDRI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU VISOMIS PASLAUGOMIS, KURIOMS PAGAL 1 STRAIPSNIO 2 DALĮ TAIKOMA ŠI DIREKTYVA

Prieinamumo reikalavimų, taikytinų paslaugų teikimui siekiant užtikrinti, kad paslaugomis galėtų kuo plačiau naudotis ir neįgalieji, laikymosi pavyzdžiai:

- a) teikiant paslaugas naudojamų gaminių prieinamumo užtikrinimas pagal šio priedo I skirsnį ir atitinkamais atvejais – jo II skirsnį;
- b) informacijos apie paslaugos veikimą ir, kai teikiant paslaugą naudojami gaminiai, jos ryšį su šiais gaminiais, taip pat informacijos apie jų prieinamumo charakteristikas ir sąveikumą su pagalbinaisiais prietaisais ir priemonėmis teikimas:
 - i) informacijos pateikimas keliomis joslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, pateikiant elektronines rinkmenas, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis ir aklieji);
 - ii) informacija pateikiama suprantamai⁵⁶ (pavyzdžiui, nuosekliai vartojant tuos pačius žodžius arba laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad ją galėtų geriau suprasti ir protinę negalią turintys asmenys);
 - iii) informacija naudotojams pateikiama taip, kad jie galėtų ją suvokti (pavyzdžiui, įtraukiant subtitrus, kai pateikiamas vaizdo įrašas su instrukcijomis);
 - iv) informacijos turinys pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie naudotojams gali būti pateikiami įvairiai ir keliomis joslėmis atpažįstamu būdu (pavyzdžiui, kad ir aklasis galėtų pasinaudoti rinkmena ją išsispausdindamas Brailio raštu), ir

⁵⁶ (Pastaba, kurią galutinėje teksto redakcijoje reikės išbraukti: kaip apibrėžta WCAG 2.0 versijoje, kuri taip pat nurodyta Europos standarte EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) „Prieinamumo reikalavimai, skirti viešiesiems IRT produktų ir paslaugų pirkimams Europoje“.)

- v) naudojamas tinkamo dydžio ir tipo šriftas, atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas, užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų (pavyzdžiui, kad tekstą galėtų perskaityti ir silpnaregiai);
 - vi) šalia netekstinio turinio papildomai pateikiamas alternatyviai išdėstytas turinys (pavyzdžiui, prie diagramos pridedamas tekstinis aprašymas, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi), ir
 - vii) pateikiama elektroninė informacija, reikalinga paslaugai nuosekliai ir tinkamai teikti, kad ji būtų suvokiama, ja būtų galima naudotis, ji būtų suprantama ir tvari (pavyzdžiui, jei paslaugos teikėjas pateikia USB raktą, kuriame yra informacijos apie paslaugą, turi būti užtikrinta, kad ši informacija bus prieinama);
- c) užtikrinama nuosekli ir tinkama prieiga prie interneto svetainėse ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamų paslaugų, įskaitant mobiliąsias programas, kad jos būtų suvokiamos, jomis būtų galima naudotis, jos būtų suprantamos ir tvarios (pavyzdžiui, pateikiant paveikslėlių tekstinį aprašymą, sudarant sąlygas valdyti visas funkcijas naudojantis klaviatūra, suteikiant pakankamai laiko perskaityti, užtikrinant turinio rodymą ir jo veikimą numanomu būdu, užtikrinant suderinamumą su pagalbinėmis technologijomis, kad ir įvairią negalią turintys asmenys galėtų skaityti svetainėje pateikiamą informaciją ir būtų užtikrinta jų sąveika su svetaine).

IV SKIRSNIS. PAPILDOMI PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU KONKREČIOMIS PASLAUGOMIS:

Prieinamumo reikalavimų, susijusių su konkrečiomis paslaugoms, laikymosi pavyzdžiai:

i) elektroniniai ryšiai ir pranešimai dėl skubiosios pagalbos:

- 1. pateikiamas tikroju laiku perduodamas tekstas, kuriuo papildomas balso ryšys (pavyzdžiui, kad ir neprigirdintis asmuo galėtų interaktyviai ir tikroju laiku rašyti ir gauti tekstą);**
- 2. perduodamas visas pokalbis, kai balso ryšys papildomas vaizdo ryšiu (pavyzdžiui, kad ir kurtieji galėtų bendrauti tarpusavyje gestų kalba);**
- 3. užtikrinama, kad pranešimai dėl skubiosios pagalbos, perduodami naudojant balsą, tekstą (įskaitant tikroju laiku perduodamą tekstą) ir vaizdo ryšį, prireikus būtų sinchronizuojami kaip visas pokalbis ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų būtų perduodami BPC, paskirtam atsakyti tomis ryšių priemonėmis (pavyzdžiui, kad kalbos ir klausos sutrikimų turintis asmuo, norintis naudotis teksto, balso ir vaizdo ryšio deriniu, žinotų, kad pranešimas tinklu bus perduodamas skubiosios pagalbos tarnybai);**

ii) paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:

- 1. [pateikiami elektroniniai programų gidai, kurie yra suvokiami, kuriuos galima naudoti, kurie yra suprantami ir tvarūs ir kuriais teikiama informacija apie prieinamumo galimybes] (pavyzdžiui, kad aklieji galėtų pasirinkti televizijos programas);**

2. užtikrinama, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumo savybės, kaip nurodyta Direktyvos 2010/13/ES 7 straipsnyje, būtų visapusiškai perduodamos užtikrinant tinkamą tikslaus pateikimo kokybę ir sinchronizuojant garsą ir vaizdą, o naudotojams būtų sudarytos sąlygos valdyti jų pateikimą ir naudojimą (pavyzdžiui, užtikrinant, kad kartu su audiovizualinės žiniasklaidos turiniu būtų perduodami subtitrai ar garsiniai aprašymai);

iii) e. knygos:

1. kai e. knygoje esama ne tik teksto, bet ir garsinio turinio, užtikrinama, kad būtų numatytas teksto ir garsinio turinio sinchronizavimas (pavyzdžiui, kad disleksiją turintis asmuo galėtų tuo pačiu metu skaityti ir girdėti tekstą);
2. užtikrinama, kad e. knygų skaitmeninės rinkmenos nekliudytų tinkamam pagalbinių technologijų veikimui (pavyzdžiui, užtikrinant sinchronizuotą teksto ir garsinio turinio teikimą arba sudarant sąlygas perrašymui atnaujinamu Brailio raštu);
3. užtikrinama prieiga prie turinio, rinkmenos turinio naršymas ir maketavimo keitimas (įskaitant dinamišką maketavimą), turinio pateikimo struktūra, lankstumas ir pasirinkimo galimybės (pavyzdžiui, kad ir akklasis galėtų pasinaudoti rodykle arba naršyti tarp skyrių);
4. užtikrinama, kad šias knygas būtų galima rasti per metaduomenis pateikiant informaciją apie jų prieinamumo savybes (pavyzdžiui, užtikrinant, kad informacija apie jų prieinamumo savybes būtų pateikiama elektroninėje rinkmenoje, kad apie tai galėtų būti informuojami ir neįgalieji);
5. užtikrinama, kad skaitmeninių teisių valdymo priemonės neblokotų prieinamumo savybių (pavyzdžiui, užtikrinant, kad nebūtų blokuojamas teksto skaitymas garsiai, kad knygą galėtų skaityti ir aklieji naudotojai);

iv) e. prekyba:

1. pateikiama informacija apie parduodamų gaminių ir paslaugų prieinamumą, kai šią informaciją teikia atsakingas ekonominės veiklos vykdytojas (pavyzdžiui, užtikrinant, kad turima informacija apie gaminio prieinamumo savybes nebūtų ištrinta);
2. užtikrinamas tapatybės nustatymo, saugumo ir mokėjimo funkcijų prieinamumas, kai jos teikiamos kaip paslaugos, o ne gaminio dalis, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios (pavyzdžiui, sudarant galimybę naudotis mokėjimo paslaugos sąsaja valdant ją balsu, kad ir aklieji galėtų savarankiškai pirkti internetu);
3. numatomi tapatybės nustatymo būdai, elektroniniai parašai ir mokėjimo paslaugos, kurie yra suvokiami, kuriuos galima naudoti, kurie yra suprantami ir tvarūs (pavyzdžiui, sudarant sąlygas ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis ir aklieji);

v) banko paslaugos:

1. numatomi tapatybės nustatymo būdai, elektroniniai parašai, mokėjimo sistemos, kurie yra suvokiami, kuriuos galima naudoti, kurie yra suprantami ir tvarūs (pavyzdžiui, sudarant sąlygas ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis ir aklieji);

V SKIRSNIS. KONKRETŪS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU ATSILIEPIMU Į SKAMBUČIUS EUROPOS BENDRUOJU PAGALBOS TELEFONO NUMERIU 112

[...]

ATITIKTIES VERTINIMO PROCEDŪRA. GAMINIAI

1. Gamybos vidaus kontrolė

[...] Gamybos vidaus kontrolė yra atitikties vertinimo procedūra, kurią taikydamas gamintojas įvykdo 2, 3 ir 4 punktuose nustatytas prievolės ir, prisiimdamas visą atsakomybę, užtikrina ir patvirtina, kad atitinkami gaminiai [...] atitinka šios direktyvos atitinkamus reikalavimus.

2. Techniniai dokumentai

Gamintojas parengia techninius dokumentus. Naudojantis dokumentais turi būti įmanoma įvertinti gaminio atitiktį atitinkamiems prieinamumo reikalavimams, nurodytiems 3 straipsnyje, o tuo atveju, jeigu gamintojas yra pasinaudojęs 12 straipsnyje numatyta išimtimi, įrodyti, kad dėl atitinkamų prieinamumo reikalavimų reikėtų atlikti esminį pakeitimą arba susidarytų neproporcinga našta. Techniniuose dokumentuose nurodomi tik taikytini reikalavimai ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, aprašomi gaminio projektas, gamyba ir naudojimas.

Kai taikytina, techniniuose dokumentuose nurodomi bent šie duomenys:

- a) bendras gaminio aprašymas,
- b) visiškai arba iš dalies taikomų darnųjų standartų ir (arba) kitų atitinkamų techninių specifikacijų, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, sąrašas ir, jei tie darnieji standartai dar nebuvo taikomi, sprendimų, priimtų siekiant užtikrinti atitiktį atitinkamiems 3 straipsnyje nurodytiems prieinamumo reikalavimams, aprašymai; jeigu darnieji standartai taikomi iš dalies, techniniuose dokumentuose nurodomos dalys, kurios buvo taikomos.

3. Gamyba

Gamintojas imasi visų būtinų priemonių, kad gamybos procesu ir jo stebėseną būtų užtikrinta gaminių atitiktis 2 punkte nurodytiems techniniams dokumentams ir šioje direktyvoje išdėstytiems prieinamumo reikalavimams.

4. Atitikties žymėjimas ir atitikties deklaracija

4.1. Kiekvieną taikytinus šios direktyvos reikalavimus atitinkantį gaminį gamintojas pažymi šioje direktyvoje nurodytu CE ženklu.

4.2. Gamintojas parengia rašytinę gaminio modelio atitikties deklaraciją. Atitikties deklaracijoje nurodomas gaminys, kuriam ji buvo parengta.

Atitinkamų institucijų prašymu joms pateikiama atitikties deklaracijos kopija.

5. Įgaliotasis atstovas

4 punkte išdėstytas **gamintojo** prievoles savo vardu ir atsakomybe gali vykdyti jo įgaliotasis atstovas, jeigu jie nurodyti įgaliojime.

**INFORMACIJA APIE PRIEINAMUMO REIKALAVIMUS ATITINKANČIAS
PASLAUGAS**

1. Paslaugų teikėjas turi pateikti informaciją, kurioje įvertinama, kaip paslauga atitinka **3 straipsnyje nurodytų** prieinamumo reikalavimų bendrąsias sąlygas, arba lygiavertį dokumentą. Pateikiamoje informacijoje aprašomi taikytini reikalavimai, ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, paslaugos projektas ir veikimas. Be Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/83/ES⁵⁷ nustatytų vartotojų informavimo reikalavimų, šioje informacijoje prireikus turi būti šie elementai:
 - a) prieinamais formatais pateiktas bendras paslaugos aprašas,
 - b) paslaugos veikimui suprasti būtini aprašymai ir paaiškinimai,
 - c) aprašymas, kaip paslauga atitinka susijusius I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
2. Siekdamas laikytis 1 punkto, paslaugų teikėjas gali visiškai arba iš dalies taikyti darniuosius standartus ir (arba) kitas atitinkamas technines specifikacijas, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
3. Paslaugų teikėjas pateikia informaciją, įrodančią, kad paslaugų teikimo procesu ir jo stebėseną užtikrinama paslaugos atitiktis 1 punktui ir taikytiniems šios direktyvos reikalavimams.

⁵⁷ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

NEPROPORCINGOS NAŠTOS ĮVERTINIMAS

Atliekant vertinimą ir rengiant jo dokumentus taikytini kriterijai:

1. prieinamumo reikalavimų laikymosi grynujų sąnaudų santykis su ekonominės veiklos vykdytojų patiriamomis bendromis gaminio gamybos, platinimo ar importavimo arba paslaugos teikimo išlaidomis (veiklos ir kapitalo išlaidomis);

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąsias sąnaudas:

- a) kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą;
 - išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais kompetencijos prieinamumo srityje;
 - išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijos prieinamumo srityje įgijimu;
 - naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;
 - išlaidos, susijusios su gairių prieinamumo srityje rengimu;
 - vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų turinio nagrinėjimo išlaidos;
- b) kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą;
 - išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;
 - išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;
 - išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;
 - išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.

2. **Numatomos ekonominės veiklos vykdytojų išlaidos ir gaunama nauda, įskaitant gamybos procesus ir investicijas, palyginti su numatoma nauda neįgaliesiems, atsižvelgiant į konkretaus gaminio ar paslaugos naudojimo atvejų skaičių ir dažnumą.**
3. **Prieinamumo užtikrinimo grynujų išlaidų santykis su ekonominės veiklos vykdytojo grynąja apyvarta.**

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo užtikrinimo grynąsias sąnaudas:

- a) **kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą;**
 - išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais kompetencijos prieinamumo srityje;
 - išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijos prieinamumo srityje įgijimu;
 - naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;
 - išlaidos, susijusios su gairių prieinamumo srityje rengimu;
 - vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų turinio nagrinėjimo išlaidos;
- b) **kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą;**
 - išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;
 - išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;
 - išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;
 - išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.